

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő Felelős szerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei.
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 180-150.

Zsidó háboru

Annyiszor beszélünk a békéről, ahányszor a nagyhatalmak képviselői Genfben. És ezt a sokat hangoztatott "békét" mi a hitközségek beléletére értjük. És az eredmény? Éppen olyan, mint Genfben. "Ott" közben minden hitközségi potentát, korifeus, pártocskó, vagy már felöltött sorban levő "párt" köszörűli fegyverét, amely állhat régi fringióktól, mint például a kaszusz kérdés — contra a főbbek, vagy új modern harcok eszköz — mint például a hatósági beavatkozások. Amerre nézünk, Csehszlovákiában éppen úgy, mint nálunk is, Csernovitzban éppen úgy, mint a regáli városokban, vagy ardeali községekben, ott lebeg Damokles-kardként a hitközségek feje fölött a kormánybiztosok, comisia interimarek hatósági beavatkozása. S ha e jelenségek láttára azt mernénk mondani, hogy egyik vagy másik párt, vagy kottéria, esetleg egyéni, vagy tömegambíciók egyirányban igyekeznének ilyformán beleavatkozni a hitközségi autonómiákba, akkor nem mondanánk a százpercentes igazságot. Tegnap esetleg az volt a helyzet, hogy egy-egy rabbinak kellett a comisia interimare, mert csak így juthatott stallumába. Ma már, ellenkező az álláspontja, mert politikai érdekei úgy kívánják. Holnap mi lesz a helyzet? Azt ma még nem tudhatja az sem, aki szelkukas módjára változtatja véleményét a hatósági beavatkozás szükséges vagy szükségtelen voltáról. Honnan tudja hát mi azt, hogy ki mit akar ma, vagy mit is akarhat holnap?

Játék a hitközségekkel és a hitközségek eminens érdekeivel. Ezt látjuk. Csunya játék, mert közületek presztizséről van szó, amelyet nem szabad a napi politika és pártérdekek oltárán feláldozni. Itt generális elhatározások kellene egyszer és mindenkorra. Ezt pedig csak akkor lehetne komolyan venni, ha valóban helyreállana a komoly béke a hitközségek berkeiben. Amíg egyik kottéria üldözi a másikat, amíg farkasszemet néznek egymással emberek, pártok, állítólagos „világfelfogások”, addig nem lesz rend és nem lesz nyugalom sem a kis, sem pedig a nagy hitközségekben.

Felmerül a nagy kérdés? Hogyan lehetne a békét biztosítani? Egyszerű erre a válasz, sokkal egyszerűbb, mintha Genfben állnánk. Nem kell itt leszerelés, vagy a fegyverkezés korlátozása, csak egy kell: új tisztességes alapszabályok, minden egyes hitközségben, hiszen éppen eme régi, rossz és idejétmúlt alapszabályok teszik minduntalan lehetővé és adnak jogcímet arra, hogy külső erők avatkozhassanak be, egyes zsidó közületek beléletébe. Ez a méregfoga a kérdésnek és ezt kell kiirtani, itt kell megfogni minden baj kuforrását és gyökerét. Proporcionalis választójog, amelynek alapján örszevülő képviselőtestület valóban az erőviszonyokat reprezentálná és így a hitközségek vezetése is minden jobb erőnek, kvalitásnak és rátermettségnek sziklavára volna. Akkor nem lehetne "kisebbség", amely hatósági beavato-

zást kér, nem lenne »többség«, amely szadista kárörömmel irtja, erkölcsileg és anyagilag a pillanatnyilag alulmaradtakat. Ne legyen győző és legyőzött. Mert ezt a zsidó morál és zsidó etika nem engedi meg. Már mint a régi zsidó morál és etika, nem pedig ez a mai modern korra áttransponált szelkukas állhatalosságát utánzó zsidó morál, amely bármely részről is jöjjön, bármely intenciót is takarjon, nem méltó arra, hogy a zsidó közéletben domináljon.

Ennek a tisztultabb erkölcsi felfogásnak a zsidó közéletben, mindenekezt a rabbik-

tól kell kiinduljon. Azután a mérvadó, higgadt és megfontolt zsidó korifeusoktól. Nem utolsó sorban, a zsidó tömegektől. Attól a zsidó tömegektől, amely annyi értékes elemet rejt magában. De vagy nem akar, vagy nem engedik érvényesülni a könyöklők, a minden-nél szereplők és lármázók.

Ne beszéljenek mindég a zsidó "békéről", mint teszik ezt Genfben a nagyok. Mert ott látjuk, hogy a vége — háboru lesz. "Zsidó háboru" nekünk nem kell. És mi igazán tudnánk biztosítani a békét, ha volna bennünk tisztességes akarás és az ügghöz méltó lendület. Akkor lenne végre béke berkeinkben, nem pedig állandó vita, veszekedés, széthuzás, amely destrualja zsidó méltóságunkat befelé és kifelé egyaránt!

Tüntetések, sztrájkok és barrikádharok Tel-Avivban

Feleszmélt végre az Executive: Harcot hirdet a palesztinai kormány bevándorlási politikája ellen. — 7 órás tiltakozó sztrájkot proklamált a zsidó nemzetgyűlés. — Számos sebesültje van a tel-avivi uccai harcoknak

Jeruzsálem. — Az Assefath Haniwcharim, a palesztinai össz zsidóság hivatalos képviselője május 18-án fejezte be 3 napos ülését. Mose Shertok, a cionista Executive politikai osztályának vezetője éles kritikát gyakorolt a kormány zsidóellenes bevándorlási politikája fölött és felhívja a palesztinai zsidó lakosságot, hogy vegye fel az önvédelmi harcot a kormány politikája ellen. A zsidó nemzetgyűlés második napján 7 óráig tartó tiltakozó sztrájk bevezetését határozta el egész Palesztina területére a zsidó bevándorlás korlátozása és a zsidó üzemekben a zsidó munka védelmének a kormány részéről történt megakadályozása ellen. A sztrájk május 23-án szerdán folyt le az egész ország részvétele mellett. Jeruzsálemben, Haifában és Tel Avivban hatalmas plakátok hívták fel a zsidóságot a sztrájk megkezdésére.

Délben 12 órakor az egész országba leállt a munka. Üzletek, műhelyek, gyárok, irodák, vendéglők és kávéházak este 7 óráig tartottak zárva. Noha Tel Avivban még folyik a Levante Messe, az üzleti forgalom a sztrájk ideje alatt teljesen szünetelt. Az uccák azon-

ban hullámzó tak a hatalmas tömegektől. Igen érdekes, hogy az Agudasz Jisroel is bejelentette csatlakozását a bevándorlás korlátozása elleni harchoz, azonban kijelentette, hogy a sztrájkmozgalmaktól távollattja magát.

Az egész Palesztinára kiterjedő sztrájk azonban nem folyt le minden áldozat nélkül. Tel-Avivban a rendőrség széjjel akarta venni az uccai tüntelőket, ezek azonban ellentállottak és így kiterülhetetlené vált az összeütközés. A karhatalom igen brutális módon lépett fel a zsidó tömeggel szemben. Barrikádok emelkedtek Tel-Aviv uccáin és megindult az elkeseredett küzdelem a zsidó tüntelők és a rendőrség között. Az összetalálkozásnak 50 sebesült áldozata van, közöttük több súlyos sebesülés történt.

Tel Avivon kívül Jeruzsálemben is történtek kisebb incidensek. A tömeg itt is összeütközött a rendőrséggel. Egész Palesztinában nagy izgalom uralkodik a hatóságok brutális fellépése miatt. A zsidó jüv el van rá határozva, hogy kimételeül folytatja harcát a palesztinai kormány antiszemita politikája ellen.

A lengyel kormány állást foglal az antiszemita kilengések ellen

Titkos pogromszövetséget fedezett fel a varsói rendőrség

150 antiszemitát tartóztattak le. — Egyre folynak a zsidóellenes excessusok Lengyelországban.

Varsó. A varsói politikai rendőrség a fővárosához közelfekvő Miedzylesieben az elmúlt napokban a varsói nemzeti radikális párt titkos gyűlését fedezte fel, amelyen sorozatos antiszemita excessusokat készítettek elő. A titkos összeesküvés 150 tagját a rendőrség őrizetbe vette. A letartóztatottnál antiszemita röpcédulákat találtak, amelyek a varsói keresztény lakosságot pogromra izgatják.

Az antiszemita izgatások egyébként egész Lengyelországban tervszerűen magisméllődnek.

Teschében az antiszemita megtámadták a cionista revizionisták útját. A veszekedés során több súlyos sebesülés történt. A rendőrség két nemzeti radikális fiatalembert letartóztatott. Másnap a feligalotti tömeg a zsidó iskolákat támadta meg és beverte

Lapunk heti száma 12 oldal.

azonak ablakait. A rendőrség a tüntelők közül 16 ot letartóztatta.

Byalistokban egy Mendel Lubinski nevű zsidó munkást az antiszemita huligánok késsel annyira öszeszurkálták, hogy semmi remény nincs a felépüléséhez. Vilnában a chalucelepet is megtámadták a huligánok. Több chaluc megsérült. Lodzban napirenden vannak a kilengések. — A lodzi bíróság 6 antiszemitát 2—2 havi börtönre ítél.

A kormány erélyes rendeletére a rendőrség szigorú munkába kezdett. A letartóztatások egymást érik. A kormány a zavargásokkal kapcsolatban egyébként nyilvános kommunikét adott ki, amelyben többek között ezeket írja: „Tudomásunkra jutott, hogy felelőtlen elemek az uccákon verekedéseket inszenéznek. Ugyancsak tudomásunkra jutott, hogy antiszemita egvének olyan híreket terjesztenek, mintha a zsidók egy keresztény polgárt meggyilkoltak volna. A kormány lesögezi, hogy ezek a hírek teljesen alaptalanok és kérjük a lakosságot, hogy ne üljenek fel a lelkismerellen agitátorok izgatásainak. Felszólítjuk a lakosságot, hogy a zavargókat és rémhírterjesztőket adják rendőrkézre, hogy a törvény teljes szigorával tudjunk fellépni azokkal szemben, akik a lakosság közötti békét szándékoznak megbontani.”

A Talmud szerint Rómában kellene legyenek a Szenttemplom elrabolt kincsei

Lapunk legutóbbi számában közöltük lapunk felelős szerkesztőjének cikkét arról a nagyérdekességű megállapításról, amely szerint Rómában nincsenek a Szenttemplomból semmiféle kincsek kivéve azok, amelyekről megemlékeznek. E nyik olvasónk, aki „Is Tr” álnév mögött kíván maradni, a következő megjegyzést fűzi a cikkhez:

„Csodálkozom, hogy „legendának” nevezi a cikk írója, amit neki gyermekkorában mondtak, mintha a talmudi traktusok erre vonatkozó megjegyzései nem volnának igazak. Ennél a pontnál meg kell jegyezzük, hogy a cikk írója nem gondolta „legendának” amit beszéltek, csak legfeljebb arról győződött meg, hogy Vatikánban nincsenek ezek a kincsek.

Különbben érdekes az, amit még hozzáfűz a levél írója a cikk további részéhez:

„A babyloni Talmud Gitin traktusának 56. lapján említi, hogy Titus elvitte a porauest, a szent függőnyt, abba csomagolta be a szent tárgyakat és vitte el hajóval Rómába, hogy azokkal ott eldicsekedjék. A Sabail traktus 63. lapján Eliezer ben Jose, a híres tanaita, aki körülbelül száz évvel később élt, a templom lerombolása után, azt mondja, hogy ő személyesen látta Rómában azt a szent tárgyat, amelyet „Cyc” néven ismerünk, amelyet a kajhén hágodajl, a főpap homlokán viselt. Ugyancsak ez a tanaita mondja a „Juma” traktus 56. lapján, hogy Rómában látta a szenttemplomi függőnyt. Ez utóbbi két tanúságot, azon alkalmából mondja a Talmud, amikor arról vitatkoztak, hogy mi is volt írva a homlokdiszen és a főpap miképpen csepegtette az áldozat véré a függőnyre, a szent napon. Akkor mondja ez a tanaita, hogy személyesen látta ezeket és látta mi van írva a „cyc” re és a porauesten látta a véroymokat. Azt is megírja a Talmud a „Meula” traktátus 17. oldalán, hogy hol látta mindezt a tanaita Rómában. A császári kincstárban, ahova bevezették, mert meggyógyította a császár leányát egy súlyos betegségből. De nem fogadott el semmit, csak dekretumot kért, amelyben a zsidók jogait visszaadja a római császár. A relief amelyről a cikk írója megemlékezik is igazolja, hogy ezek a tárgyak ott voltak Rómában. Lehet, hogy a Vatikánban nincsenek, lehet, hogy elvesztek, de, hogy Rómában voltak, az kétségtelen.”

Ezt írja „Is. Tr” ur és köszönjük neki lapunk olvasói nevében érdekes felvilágosításait.

Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
ugy **kérje** minden posztókereskedésben
csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

braşovi posztógyár által gyártott
kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyárterményeit egyellen posztógyár
termekel sem muljak felül!

Egyre jobban kidomborodik az Arlosoroff per politikai jellege

Szabadlára helyezték és újra letartóztatták Achi Meirt. — Arlosoroffné ellentmondó vallomása.

Jeruzsálem. — Az Arlosoroff-per fő tárgyalása változatosan izgalmas közepette folyik tovább. Az egész világsajtót bejárta a hír, hogy az ügyész elejtette a vádat Achi Meir ellen és a bíróság elrendelte az azonnali szabadlára-helyezését. Horace Samuel vedőügyvéd frappáns módon fejtette ki, hogy Achi Meirnek mindössze az a bűne, hogy néhány évvel ezelőtt teleirta noteszlet rapszódikus gondolatoikkal, amelyeket azonban nem hozott nyilvánosságra. A bíróság az ügyész kérelmére el is fogadta a védelem álláspontját és azonnal lekapcsolták a fogoly Achi Meir kezeiről a bilincseket. Megható jelenetek játszódtak le ezután a szabad Achi Meir és Rosenblatt, Stavsky közt.

Achi Meir azonban nem sokáig örvendhetett a szabadságának. A palesztinai rendőrség részen volt és amint kitette a lábát a törvényszék épületéből, azonnal újra őrizetbe vették azon a címen, hogy ő szervezte és vezette a Brit Habirjonim revizionista forradalmi szervezetet.

Achi Meir újra való letartóztatása ártatlanságának kétségtelen igazolása után, természetesen óriási felháborodást váltott ki egész Palesztinában. Még a semleges érzelmű tömegek is állástfoglalnak most már a revizionisták mellett, mert Achi Meir ujból letartóztatásával villámszórá vált, hogy itt egy politikai per van folyamatban. És ez a per nem Rosenblatt, Stavsky és Achi Meir ellen megy, hanem a Revizionista Unió ellen. Telavivban, Jeruzsálemben és Hajfában napirenden vannak a kormányellenes demonstrációk Achi Meir fogvatartása miatt. Többek között Kook palesztinai országos főrabbi is eljárt Achi Meir érdekében. A főrabbi ezután levelet küldött Achi Meirnek, aki időközben éhségstrájkba lépett, hogy hagyja abba az éhségstrájkot, mert ezt tiltja a zsidó vallás. A revizionisták hatalmas plakátokban követelik Achi Meir szabadlára-helyezését.

Az Arlosoroff per további során a vád ellentmondásai mind feltűnőbbek lesznek. Ben Dov rendőr mondja el azt a rendkívül elvi jelentőségű vallomást, hogy közvetlen a gyilkosság után ő ép szolgálatos volt, amidőn Arlosoroffné megjelent a rendőrségen kihallgatásra. Számos fényképet tettek elé, hogy melyikben ismeri meg férje gyilkosait. Arlosoroffné idegesen lapozott a fényképek között, majd kijelentette: „Ezek itt mind zsidók fényképei, mutassa kérem az arabok képeit!”

Ez a gyilkosság éjszakáján történt. Akkor tehát, amidőn Arlosoroffnéban még élesen éltek a benyomások. Később azonban már tudni sem akart arab gyilkosokról, csak zsidókról. A védelem erre az ellentmondásra élesen mutat rá.

Rosenblatt továbbra is kitarartatlanságának hangoztatása mellett. Stavsky ellen sincs semmi pozitív bizonyíték. A vád még is azt állítja hogy a tárgyalás eddigi során elég bizonyíték gyűlt fel Rosenblatt és Stavsky ellen. A tárgyalás során további szenzációkra van kilátás.

Wedgewood ezredes interpellációja az angol alsóházban:

„A Britt Birodalom legantiszemitaabb kormánya — a palesztinai”

London. — Az angol alsóház egyik legutóbbi ülésén Wedgewood ezredes, az ismert cionistabarát képviselő palesztinai interpellációja viharos jeleneteket idézett elő. A parlament a palesztinai kormányt folyósítandó 2 millió kölcsonról tárgyalt és azt egyhangulag megszavazta. Wedgewood ezredes és Barnett zsidó képviselő szótak hozzá a kölcson megszavazásához. Wedgewood a képviselők általános konsternációja közepette kijelentette, hogy a Britt Birodalomban a palesztinai kormány a legantiszemitaabb, amely kimondottan mandátumellenes, anticionista politikát űz és mesterségesen akadályozza a zsidó nemzeti otthon kifejlődését. Lesögezi, hogy a palesztinai kormány a két millió kölcsonot is teljesen arab célok szolgálatában állítja. A gyarmatügyi miniszter ezt ugyan kétségbevonja, de kénytelen bevallani, hogy a kölcsonnek kétharmad része arab és mindössze egyharmad része lesz zsidó célokra fordítva.

Wedgewood ezredes megállapítja, hogy a kormány semmit sem tesz, hogy a zsidó lakosság számát a mandátum szellemében növelje. Az egytlen lehetőség, hogy Palesztina zsidó államá fejlődjön az volna, ha szabadon engednék az országba a zsidó munkásokat. Egy 5600-as certifikát kvóta ugyszótván neveléses. Veszélyes ez, ugy a zsidók, mint az arabok számára, mert a zsidó bevándorlók prosperitást hoznak az országba, amely mindkét nemzet számára existenciális jelentőséggel bír. A palesztinai zsidóság azonban nem könnyületelességet kér, hanem egy olyan kormányzatot, amely biztosítja emberi jogait. Ami pedig a kölcson visszafizetésének garanciáját illeti, minél több zsidó vándorol be Palesztinába annál biztosabbá válik a kihelyezés. — Wedgewood ezredes rendkívül bátorhangu interpellációja a zsidó Palesztina érdekében nagy konsternációt keltett a parlamentben, de annál nagyobb elégtétellel vette ezt tudomásul a cionista zsidó közvélemény.

NETI GLOSSZÁK

Katolicizmus Hollandiában és Ausztriában

A holland szenátus a katolikus Schalk miniszter által benyújtott törvényjavaslatot, amely büntető szankciókat tartalmaz a felekezeti izgatás ellen, nagy többséggel megszavazta. Schalk miniszter szenátusi beszédében külön is kiharsulyozta, hogy az előbbi időben elterjedt antiszemita agitáció vette elsősorban szükségessé a törvény megjavítását. Nemcsak Hollandiában tapasztalható, hogy nagynevű katolikus vezetők és lelképásztorok foglalnak állást az üldözött zsidóság jogfosztása ellen és emelik fel szavukat az igazság érdekében. Maga a pápa is, mint katolikus egyházfejedelem több ízben mondott ítéletet a zsidóüldözések felett. És éppen Ausztriában, ahol Dollfus uralmával a katolikus egyház nyert jelentékeny befolyást az államvezetés szellemére, éppen itt történnék a katolikus egyház részéről antiszemita megnyilvánulások. A napokban két antiszemita irat hagyta el a sajtót Anton Oral, az ismert pogromvezér és Gaston Ritter katolikus páter tollából. Mindkét irat a legvakmerőbb rágalmakkal halmozza el a zsidóságot, mind emellett szóra sem volna érdemes, hiszen hasonló pamfletet gyakran hagyják el mindenütt a sajtót.

Csak hogy itt mindkét irat a katolikus egyház hivatalos nyomási engedélyével készült, ami azt jelenti, hogy a kéziratokat az egyház átnézte és helyben hagyta. Amíg tehát Hollandiában szigorú törvényeket hoznak katolikus vezetők a terjeszkedő antiszemita agitáció ellen, addig Ausztriában maga az egyház áll az antiszemita agitáció élén. Az egyszerű és lámbor katolikus találékonyága mindenestre alaposan próbának van kitéve. Hollandiában meg kell védenie, míg Ausztriában ütnie kell a zsidókat a keresztényi szeretet nevében...

Új zsidó hadsereg, 7500 emberrel

A világ lapjai megemlékeztek arról, hogy végre a zsidóság álma teljesült. Új zsidó köztársaságot kiáltottak ki Biro Bidsanban.

Vásárlásnál hivatkozzon a „Népünk“-re

Angola,

a Harmadik Zsidó Birodalom

Páris, május hó.

Cáfolták. Tehát igaz.

A minap az oly elképz és tájékozott „Daily Herald” volt kénytelen nyilatkozatot közzétenni, hogy „az angolai zsidó gyarmat alapításáról szóló hírünk nem felel meg a valóságnak”. Mint minden hivatalos visszavonás, ez is ravaszdí szakkhuzás volt csupán. Az angolai zsidó gyarmatot gőzerővel készítik elő. De miután politikáról van szó, titkolóznak, rejélyeskednek, ostobáskodnak, minden cél és szükségesség nélkül, a diplomácia örök szabályainak megfelelőleg.

A „Zsidó Menekültek Szervezeteinek Világszövetsége” Párisban tartotta meg azt az ülését, amelyen elhatározta, hogy Angolában — egyelőre — egymillió zsidó részére gyarmatot varázsol. A világszövetség e tervvel kapcsolatban azonnal ki is küldi megbízottait a portugál kormányhoz. Angola is portugál terület. Afrikában Belga Kongo, Betsuana és az egykori Német Keletafrika között fekszik. Közigazgatási neve: Africa Occidental Portugues. Kissé távoli vidék. Különösen, ami a kultúrát illeti. Sikágoit ugyanis a hererosok lakják, akik minden számítás szerint ember-evők még. Városait meg a degradadosok, akik nagy általánosságban rablógyilkosok s Angolát száműzötti minőségben boldogítják.

A harmadik zsidó birodalom tehát némi kényelmetlenségek között indul útjára. Az új lakosságának ugyancsak fogas talány lesz az,

Bikszád gyógyfürdő Románia Karlsbadia Megnyílt május 15-én

Nagy orvostanároktól ajánlva az összes gyomor, epekő, cukor, hólyag, prosztata és gége megbetegedéseknél.

Szobák pensióval vagy anélkül igen olcsó árak mellett. Szigoruan diétás konyha házi kezelésben.

Szénsavas, sós, ásvány vízfürdők, hidegvíz-kurák és pakolások orvosi felügyelet mellett. Inhalatorium.

Különbéféle szórakozások: Tenniszpálya, strandfürdő, minden este tánc, hetenként kétszer tombola és táncverseny.

Féláru vasuti-jegy. Junius 1-től a Méra R. T. kényelmes autóbusszai naponta kétszer közlekednek.

Prospektust készséggel küld a fürdőigazgatóság
Telefon Satu Mare n. Nr. 162. Bicsad on Nr. 6

B I C S A D

Moszkva kieresztette kezéből a mézes madzagot, amelyet a jobbik végén: Salin, Kellin és Molotov szovjet-vezérek fognak. Oh, mily boldogság a proletár zsidó szíveknek. Egy új köztársaság, ahol alig néhány ezer lélek lakik, ahol csődöt mondott a nagy szovjet-terv, hogy zsidó puffer államot létesítsen a mandsu határon. A cionizmus ellen, mert minek is kell egy palesztinai állam, ha az orosz-japán háború jövődöbeli színterén és első összecsapásának tett-helyén ott lesz a győnyörű zsidó „köztársaság”. A szovjet unió egyenrangú állama, amelynek 7500 főnyi önálló hadserege is lesz és Rappaport tábornok a vezére. Ah, mily boldogság, mennyire dagadozhat a zsidó kebel, ha arra gondol, hogy ott a mandurisi határon, ha kiőr egy konfliktus Japán és Oroszország között, (és ki fog történni, holtbíronyó) akkor ott áll Rappaport tábornok a maga kised hadseregével és felhagyja magát koncolni az utolsó emberig, amíg a nagy hadfelvonulást véghezviszi. Egy zsidó Vorpost lesz ez, a legjobb ágyúötlek. Hát minek is a jó muzsikot erre áldozni, hát nem jobb a zsidó? És emellett Rappaport tábornok ur jiddisül vezényelheti a rohamot a japán hadállások ellen. Talán csak az elnevezésben van egy kis hiba: nem zsidó „köztársaság”, hanem inkább egy óriási zsidó temető létesítenek ott távolkeleten...

Az „Erdélyi Lapok” és a bázidul nou-i (Bözödujfalú) gérek

Az erdélyi keresztény magyarság napilapja cikksorozatát közli a bázidul-nou-i zsidókról. Azokról a gérimekről, akik annak idején át-

tértek a zsidó hitre. Sok léves adatot közöl, de legérdekesebb az a megállapítás, mely szerint azért satnyulnak el a bázidul-nou-i zsidóvá lett székelyek, mert nem esznek disznóhúst. A magyar ember azért erős, mert szalonnán él, így a bázidul-nou-iak elkorcsosodnak, mert nem eszik azt ami a magyar embernek kell. Ellenben — írja az Erdélyi Lapok — csolentet esznek. Ez annál is inkább komikus megállapítás, mert tudvalevőleg Achmed Zogu, — aki mohamedán — és soha nem evett disznóhúst, 150 éves és Konstantinápolyban él, meg Breibart a világ legerősebb embere volt és soha nem evett tréfit. Ezért még nem kell „elkorcsosodni”. Az viszont még érdekesebb megállapítás, hogy azért szegényedtek el ezek a jó székelyek, mert zsidók (ehát a zsidó — ha zsidó csak szegény lehet?) és közintézményeiket nem tudták fenn tartani, ha nem kapnának a „valódi” zsidóktól hozzájárulást, mert nincsen, bennük áldozatkészség. Ejnye, ejnye Erdélyi Lapok, amiért valaki zsidó, fajilag magyar, még nem kell róla ilyen rossz bizonyítványt kiállítani. A zsidó az nem szeret téríteni. A zsidó vallás inkább elanácsolja a nem zsidót, ha felajánlja vételnit magát a zsidó egyház kebelébe. Mi nem térítő vallás vagyunk, ellentétben a katolikkussal, amely minden megtérőt „idvezül”.

Bázidul Nou székely zsidói, csak gyarapodjanak és sokasodjanak, ha már a mi vallásunkat találták a legjobbnak. De ne is irigyeljék tőlünk. Mindenki aszerint idvezül, amiben hisz. Ők ebben hisznek és ez boldogítja őket. Legyenek boldogok. Szalonna nélkül is.

hogy a hererosok öze menjen-e földet turni, vagy a degradadosok öze kereskedni? E bégyadt Európa fia bizonyára meg sem oldanak ezt a problémát: hátat fordítanak az egyenlítőnek, s hagyják az öslakókat, hogy egymás között inézék el a dolgot. Sajnos azonban, a telepítvényesek ezáltal németek lesznek, akik a könnyű elintézés e fényűzését nem engedhetik meg maguknak. Ugyanis előtűnik nem két, hanem három kérdőjel tornyosul: hererosok, degradadosok, vagy hitlerosok? Ezért biztosnak tekinthető, hogy Angolában megalakul a zsidó birodalom.

Az emberi műveltség annyira fonák valami, hogy néha többet ér a legsötétebb Kongóban egy éjfélete hereros, meg egy vérpiros degradados, mint a legvilágosabb Európában egy barnainges kultürember.

Valószínűleg sorozattörvény érvényesül abban, hogy Palesztina és Birobidzsán után a harmadik zsidó állam féle is alakulóban van. Néhány ezer évig semmi, azután egyszerre félmarokkal Széria elmélet.

Az angolai terv egyébként nagyon időszerű. Németországban ugyanis készül valami.

A Reichstag égésből futotta egy álló esz tündeig. Újabb máglyára van szükség. A német tömegek, minden barna rádiójelentés ellenére is, elégedetlenek. A délibáb foszladozni kezd. A gazdasági helyzet viharütemben rosszabbodik. A bérek le, az árak fel. Államcsőd fenyeget. Márkaleértékelés. Kiviteli összeomlás. Kényszermunka.

Új táplálék kell tehát a népnek. Amín csámcsoghasson, ha már egyéb csámcsognivalója nincsen.

Újra a zsidó-ügy ígérkezik friss barna mannának.

Ezer jel mutat arra, hogy valami szörnyű készül Germániában.

Az előmunkálatok sorozatát Streicher nyitotta meg a „Stürmer” című lap különszámával. E Streicher, ismeretesen, a zsidóellenes küzdelem birodalmi biztosa. A különszám, amelyet rendkívüli kiadásnak is nevezhetnénk, formában és tartalomban egyaránt érdekfeszítő volt. Az első oldalon hatalmas betűkkel reszinyomás: „Ritualmord-Nummer”. Ritualis gyilkosság szám. Ha valaki nem értené, kép magyarázza a jelentését: néhány ártatlan gyermekleány fekszik összekötött kézzel lábbal, hanyatdönlve egy deszkalapon. Előttük két zsidó, sakter-kés a baljukban, tal a jobbjukban. A késsel már át is vágta a szűzek gégéjét, ömlik a friss vér, kéjesen röhögnek a zsidók, nagy lakoma lesz az este.

Titkos parancsra ezredeken át
Metszé a zsidó a szűzek nyakát,
Az ördög most is szivja véredet,
Szivja, míg csak el nem végeted.

Szabad fordításban így hangzik a kép alá írt versite.

A Pariser Tageblattban olvasom, hogy ezt a szörnyedvényt többmillió példányban terjesztették birodalom szerte. S nehogy az együgyű teuton polgártárs Streicher ur egyéni műveltségét tekintse a rendkívüli kiadást s a benne megnyilvánuló pogrom felhívást, Gőbbels miniszter teljes diszben a „Stürmer” ségélyére sietett: „A zsidókkal szemben olyan kijelentést tanusítottunk, amit hitveink már nem tudnak megérteni!” Ki ne tudná ebből mi a

A 40.000 dolláros zsidó hagyaték és a nemzeti lelkiismeret

A pénz és az eszme viszonya ritkán mutatkozik meg olyan tisztult formában, mint az a minap Brombergben történt. A lengyel város vezetőségének többsége lecsallakozott már hosszabb idő óta a nemzeti demokrácia pártjához, amely itt pontosan ugyanazon elveket vallja, mint Németországban a nemzetiszocializmus. És éppen akkor, midőn minden szépen haladt, amikor zavartalanul folyt a munka és megszülettek a gyökeres intézkedések a zsidó befolyás ellen, — jött Lene Cohn asszony végrendelete, aki Csikágóban mielőtt visszadadta volna lelkét az Urnak, fölbamondta utolsó akaratát és 40.000 dollárt hagyományozott Bromberg nemes városának. Lene Cohn asszony azonban kikötötte, hogy az örökösöknek csak akkor nyerjen kielégítést, ha a végrendelettel összeg egy részét a város zsidó intézmények támogatására fordítja.

Jött tehát Cohn asszony végrendelete és felforgatta a szépen induló antiszemita kurzust Brombergben. A városatyák megtorpantak egy pillanatra, mert 40.000 dollár csábbereje még akkor is hatalmas, ha egy Cohn asszony végrendeletében kínálja fel magát. A városatyák azonban kihúzták magukat kinos éjszakák végződéséig — és visszautasították Cohn asszony hagyományát. — A város nemes tanácsa nem fogad el zsidótól pénzt és főként nem hajlandó arra, hogy zsidó intézményeket támogasson.

A tanács tehát kiálta a próbát. Szépen, gerincesen, antiszemita módra viselkedett. Jöttek azonban a nehéz napok. A város adósságai nőttek, a bevétel rohamosan csökkent, fojtogatni kezdett a válság, noha minden fontos pozícióban igazhitű antiszemita ülték. És mégis... Bromberg város anyagi pusztulásra volt ítélve. Nincs menekvés, nincs a reménynek még helyén sugara sem, amely megmenthetné Bromberg városát... Semmi, csak ott messze Csikágóban a Brombergből elszármazott zsidó nő 40.000 dolláros végrendelete, aki nem tudta, hogy miattal ő halálos ágyán szeretettel gondolt vissza szülőföldjére, addig antiszemita demagógia ütötte fel fejét hitelessége ellen. Igen, nem volt semmi más mentés mint Cohn asszony 40.000 dollárja. A városatyák lelkében újra kinos lelkiismereti konfliktusok keletkeztek... Végül is azonban hivatalos levelet menesztettek a lengyel külügyminisztériumhoz keresztül az amerikai hatóságokhoz, hogy a 40.000 dolláros örökséget haladéktalanul utalják át... Bromberg város ezzel megmenekül a gazdasági csőd fojtogató vaskapcsai közül. A zsidó Cohn asszony pénze megmentette az antiszemita várost és

kötelessége? S ha ebből sem, akkor ott van a Völkischer Beobachter, a kormány hivatalosa, amely felhívásban utasít minden igazi hazafit, hogy a zsidót figyelje, minden mozdulatát, szavát fartsa számon. A saarbrückeni temető falán 50 méter hosszú falragasz jelenik meg: „A zsidó pusztulása — a saarvidék virulása!” — Ha volna még egy Reichstag palota, akkor talán el lehetne odázni a dolgot. Felgyújtandó képviselőház hányában azonban a Barna Ing rávényszerül magint a szemitákra. Még pedig úgy, hogy irmagjuk se maradjon. Mily léngeszűk e szavak Streicher ur egyik honfiai beszédéből (a „Stürmer” nyomán):

„Eljött az ideje, hogy a zsidókötők ne szipákolhasanak többet német ifjúságonkban. Ha betévedne egy közülük, magas ívben ki a levegőbe! Majd egy paraszt helyét talál neki a disznókban. Ott lehet. A magához hasonlók között!”

Mindebből láthatjuk, hogy Africa Occidental Portugese művelt hely. Mindenesetre polgárosultabb, mint némely középeurópai ország.

Mert azt még sehol sem olvastam, hogy egy angolai polgáritárs a megmunkált, mérsékelt éghajlatu, iparosított és villamosított Germániában menekült volna. Ellenben a tropikus, mocsárlázás, vadállatokkal telített Portugál Kongóba néha jó elmenekülni az európai Göbbels Degradadosok, vagy Streicher Hererosok elől.

M. I.

leálcázta, hogy minden falrengető antiszemita demagógia csak a dollárokig terjed. A pénz és az eszme szerves viszonyához ezekután kétség sem férhet.

Kulturhamisítás a horogkereszt jegyében

Goebbels német propoganda miniszter legutóbbi beszédében ígéreteit telt a derék nemzetiszocialista párttagságnak, hogy a német kultúra, irodalom és zene — életből a zsidókat negyedigzigen kipusztítja. Sőt még azokat az „árjakat” is szegyenpadra viteti, akik bármilyen összeköttetést tartanak fenn a zsidókkal. — Goebbels miniszter pedig nem az az ember, aki ígér valamit és nem tartja be. Keresztülhajtja akaratát minden áron, még egy kis hamisítás árán is. Csekélység... Végére is történelemről van szó és ennek érdekében még a Reichstagot is érdemes felgyújtani.

Goebbels miniszter fulminális beszéde után történt, hogy a „Leipziger Nachrichten” egy térszene programját tevé közé és pedig így: „Előadásra kerülnek Suppé híres operettjének az „O feu! a pokolban” című daljátékának legjobb részletei. Valóban semmitmondó szürke sorok. Igen ám, de azt minden avatiltan zenekedvelő tudja, hogy „O feu!” a világhíres zsidó komponista, Jacques Offenbach szerzeménye. — Goebbels miniszter tehát szellemesen oldja meg a nehézségeket. Ha nem tud a népnek szállítani fajtisza árja kulturát, kölcsönvesz a zsidóktól, átfesti mirkás horogkeresztrel és a zsidó Offenbach művéből az árja Suppé szerzeménye lesz. Ha Streicher a „Stürmer” hasábjain vérvadát terjeszt és meghamisítja a történelmet, Goebbels miért nem kövelné nemes barátja példáját egy kis zenetörténelmi hamisítással? Végére a kulturpropaganda a fontos és ez mindkét esetben beteljesülést nyer. Csak éppen a zsidó irodalom művészet ellen indított harc alakul kissé át. Mert a bölcös náci vezérek most már zsidó fegyverekkel harcolnak a zsidó kulturbefolyás veszedelme ellen...

Elnökválság a magyarországi orth. központi irodánál

Amint értesülünk, a Központi Iroda elnöke, Frankl Adolf lemondott állásáról, amelyre a vezérlőbizottság egyhangú határozattal vejét, Káhn Frankl Samut jelölte. Az új elnökjelöltet Magyarországon is csak mint az elnök vejét ismerik, egyéb érdeme, amelynek alapján a nagymultú központi iroda élére kerüljön, teljesen ismeretlen. Nincs ugyan közvetlen beleszólásunk ebbe az ügybe, de fureszáljuk, hogy családi szempontok érvényesüljenek egy ilyen fontos zsidó közérdekű állás betöltésénél. Ne a hiszük, hogy a közel jövőben összeülő országos kongresszus, amely az elnökválasztás hatáskörébe tartozik, egyszerűen szankcionálná egy szűkebb családi társaság megállapodását. Elvégre is egy egész ország zsidóságának vezető-állásáról van szó, és nem lehet ezen kérdést tisztán családi alapon elintézni. — Elég sok bajt, keserűséget és bosszúságot okoz a papi körökbe tüzelvással a hitközségek érdekei ellen érvényesített chazoko jog, miért kell ezt az országos iroda elnöki állásának betöltésénél is érvényesíteni? Ez egy veszedelmes precedens volna, amelyet eddig magyarországi testvéreink nem ismertek. Se Reich Ignác, se Lipschitz Lipót nem ötrofálták utódaikat a magyarországi ortodoxiára, miért változzon meg a szabad akarat megnyilvánulása éppen Frankl Adolf lemondása folytán? Vagy éppen itt rejlik a lemondás oka? Egy okkal több, hogy az illetékesek sarkukra álljanak és válasszanak olyan országos elnököt, akinek ezen magas fizetésre nemcsak családi nexusai, hanem rátermettsége és érdemei is vannak. A magyar ortodoxiában igazán nem hiányoznak a több évtizedes zsidó közéleti multtal rendelkező, minden tekintetben egyébként is rátermett egyéniségek. Semmiféle szempont nem diktálja azt, hogy egy dinasztia uralását csináljanak abból az állásból, amely egész embert, tökéletes zsidó politikust követel meg. Amikor a budapesti főrabbi, Reich Koppel elhunyt ával a központi iroda elnök, Frankl Adolf reilektált

a magyarországi ortodox zsidóság felsőházi képviselőjének elnyerésére, mindenki abban a meggyőződésben volt, hogy ez így helyes, mert jobban megfelel az ortodoxia érdekeinek, hogy a felsőházban őt egy világi ember képviselje.

Miután a törvény előírja, hogy a felsőházi képviselő csak rabbi lehet, szükségessé vált Frankl Adolfot — pro forma — pesti orth. főrabbiá választani. A fáma szerint az elnök lepakált akkor az orth. hitközséget zsebében tartó Freudiger családdal, abban, hogy tényleges főrabbiá, tehát a bold. Koppel Reich helyére a Freudigerek sógora, Schreiber Dávid drohobici petroleumforrás tulajdonos, badeni lakos kerüljön. Ennek fejében lett Frankl Adolf budapesti orth. rabbi és ennek a választásnak alapján — felsőházi tag. Ezen paktum csak egyoldalú maradt, mert a budapesti orth. hitközség ma már néhány ezret számláló tagja semmiképpen sem ratifikálta a nagyox ezen megállapodását és nem volt hajlandó egy rabbiaválasztás esetén Schreiber Dávidra adni szavazatát. A számadást tehát a gazda nélkül csinálták. Azt beszélük, hogy Frankl Adolf központi iroda elnöki állásáról való lemondásával visszanyeri akciószabadságát és minden befolyását latba veti, hogy a Schreiber Dávid főrabbiá való választását keresztül vigye. Ennek azonban újabb ára volna, a Káhn Frankl Samu elnökké választása.

Máholnap a pragmatika szankciót is életbe léptetik, amely szerint, ha a férfilag — choille — kihalna, akkor a nők is örököstílik az irodai elnökséget. És mi lesz akkor? Egy idő múlva, egy nő lesz a központi iroda elnök. És a rabbik tanácsában, az asztalfőn — egy hölgy fog elnökölni. Egy édesz chajil.. Ha így meg, oda is eljutunk.

Reméljük, hogy a számadás itt is a gazda nélkül lett megcsinálva és az orth. központi iroda elnöki állását — családi nexusra való tekintet nélkül — azzal a személyiséggel fogja az országos kongresszus betölteni, akit arra igazán méltónak és megfelelőnek talál.

— Kabátcsere. Az orthodox Központi Iroda elnöki választmányi ülésén felöltömet elcserélték. A felöltő sötétszürke, amelyet egy kisebb termelői férfi ugyanolyan színű felöltővel cserélt el. A felöltő kicserélése, vagy a tanácskozáteremben, vagy pedig Schwartz vendéglőben történt. Kérem a kicserélt kabátot címre beküldeni, melynek ellenében az illető felöltőjét én is teljesen költségmentesen visszajutatom tulajdonosának. Schönbrum Adolf Timisoara, Fabrica.

— Horogkereszt propoganda közkeleten. Jeruzsálem. — Frick, német birodalmi belügy miniszter palesztinai utazása lassanként kezd kibontakozni a titokzatosság homályából. Mindinkább nyilvánvalóvá lesz, hogy a német miniszter látogatása a nemzetiszocialista propoganda fokozott terjesztése érdekében történt, amelynek látható jelei már jelentkeznek is. Az arab sajtó minden indok nélkül a náci — Németország dicsőreibe merül el. Beyrut (Syria) és bagdadi (Irak) arab lapok megkezdik Hitler „Main Kampf” című művének folytatásos közlését. A palesztinai arab sajtó is szisztematikus antiszemita agitációt folytat — eredeti nemzetiszocialista módszer szerint. Jól értesült körök tudni vélik, hogy a közkeleten arab sajtó már hosszabb idő óta támogatást kap a német kormánytól és Frick legutóbbi utja alkalmával még több lapot vont be érdekkörébe. — Kairoban rendkívül jól működő horogkereszt propoganda állomás van, amely közvetlen Berlinből kapja a pénzt és mindenben követi a propogandaminisztérium utasításait. — Az agitációt arab ügyökök végzik, akik időközönként Németországba utaznak, hogy ott átvegyék a személyes instrukciókat.

— Zsidók Afganisztánban. Legújabb sajtójelentések szerint az afgán kormány újabb korlátozó rendeleteket csorbította a zsidók jogait és mozgási szabadságát. Így a zsidók a jövőben Kadaahar várost, valamint a keleti és déli vidékeket nem kereshetik fel, Kabul fővárost pedig azonnali hatállyal el kell hagyniok. A kormány rendeleteit semmilyen indokolással nem támasztja alá.

Hidverés a négy országrész zsidósága között

Írta: Dr. Klein Miksa ügyvéd, Cluj

Dr. Klein Miksa, az Országos Zsidó Párt leköszönt illusztris és népszerű ügyvezető elnökétől kapjuk a mai számunkkal megkezdett mely meglátású cikksorozatát, amelyet folytatásokban fogunk közölni.

I.

Jóleső érzéssel olvasom a „Népünk” célkitűzését: *hidat verni* a romániai zsidóság különböző tartományai között; közelebb hozni egymáshoz a ma még *tartományi* életet élő zsidóságot és közös összefogással megoldani a súlyos belső problémáikat.

A „Népünk” nyíltan és becsületesen vágott bele a romániai zsidóság legkényesebb kérdésébe, mert a célkitűzés helyes megjelölése mellett felvetette a nagy kérdést: *kik akadályozzák meg a romániai zsidóság összefogását?*

Mivel az általános választást megelőzőleg már visszavonultam a zsidó közélet terén való szerepléstől, — nem akartam a kérdéshez hozzászólni, s ha most mégis eleget teszek direkt felhívásuknak, úgy ezzel kifejezést akarok adni őszinte nagybecsülésemnek a „Népünk” iránt, mert értékelni kívánom azt az erős idealizmust, amellyel hétről hétre a zsidó érdekekért küzdeni akar és küzdeni tud. Nem kívánok vitát a szállani senkivel, de elmondom a magam egyéni nézetét a kérdésről, — bár jól tudom, hogy igazmondásomért újra támadásban lesz részem.

Tény az, hogy a romániai zsidóság az egyesülést követő 15 év alatt sem tudott egységesen összefogni egy egységes szervezetebe és tartományi különállása teljes élességgel áll fenn ma is. Minden olyan jóakaratu kísérlet, — amely ezt az átkos helyzetet megakartta változtatni, teljes hajótörést szenvedett. Csodálattal adózom a „Népünk”-nek, hogy ennyi sikertelenség tudatában is, újra meg újra megkísérli a lehetetlent: *Egységet teremteni a zsidóság kebelében.*

A romániai zsidóság tartományi különállása, történelmi adottság volt. De mert új imperium alá kerültünk, — adva volt a feladat: hidat verni a tartományi zsidóság között.

Természetes adottság volt az is, hogy más szellemben nőtt fel az erdélyi, — másban a regáli, — másban a bucovinai és másban a basarabiai zsidóság. Mindegyik tartományban mások voltak az egyházi, iskolai, szociális intézményei, és más más fejlődési, vagy visszafejlődési szerkezetet mutáltak. Egy kérdésben azonban egységesek kellett legyünk: az állampolgársági jogegyenlőséget követeltük mindnyájan. Egyházi, iskolai autonomiánkat továbbra is biztosítani kívántuk, mert mi az ál-

lammal szemben mint lojális és hűséges alattvalók, minden vonalon száz százalékban teljesítettük a kötelességünket.

Az állampolgársági kérdésben már 1922-ben, — a regáli zsidóság a maga szervezettel úján testvéri szívvvel keresett fel minket, a tartományi zsidóságot Felrázotta a lethargikus álomból. Figyelmeztetett a veszélyre, amely abból származhatott, ha az új román alkotmány kereteiben nem lesz biztosítva eddigi állampolgársági jogállásunk. „Idégenek” leszünk, miként ők és ez keserves helyzetbe fog minket sodorni. Ők hívták életbe a jogvédő iródákat, ők készítették el a parlamenthez intézett memorandumokat és sikerült is az új román alkotmányban biztosítani részünkre is az állampolgárságot. Ezt a román nemzet demokratikus lelke követelte elsősorban, erre tett esküt a román nép az albaiulai síkságon, de kétségtelen, hogy a regáli zsidóságnak is nagy érdemei vannak a körül, hogy a román alkotmány ezt a kérdést így oldotta meg. Ennek a testvéri munkának méltatását máskor fogom megírni. Kell, hogy az egyes tartományok zsidósága megismerje ennek a fejezetnek történetét, — az U. E. R.-nek és elnökének dr. W. Fildermannak és e sorok írójának is a szerepét. Hiszen hajszálon mullott, hogy eddigi állampolgársági jogállásunkat el nem veszítettük s nem sülyedtünk le az *egyénekenkénti* kérések sülyezőibe. De még így is tízezerrel vannak olyan igényjogosultak, akik kimaradtak a listából és hontalanok lettek.

A regáli zsidóság testvéri közeledését azonban mi bizalmatlansággal fogadtuk — bizalmatlansággal haláltuk meg. Pedig ők nem kértek tőlünk semmit.

1924-ben már a hitközségek jogállásának a kérdése került tárgyalás alá. Újból a regáli testvérek voltak a kezdeményezők és Barbu kultuszminisztersége alatt megörtént az első kongresszusi összehívás. A regáliak a legteljesebb mértékben támogattak minket abban a törekvésben, hogy az erdélyi zsidó hitközségek (orthodox és neolog) autonóm jogait biztosíthassuk. Ki kell itt emelnem, hogy Dr. Fischer Tivadar laboratorum, néhai Dr. Eisler cluj-i főrabbi memorandum, Dr. Márk cernauji főrabbi, Dr. Fildermann és Dr. Klein Miksa előterjesztései nemcsak, hogy változatlanul biztosították az erdélyi orthodoxia különleges autonómiáját, de hangsúlyozottan kiemelték, hogy a hitközségek szervezeti jogállásának külső és belső *intézményes szabályozása* nélkül a lelkiismereti szabadság nem biztosítható.

Hogy azután 15 esztendő alatt sem sikerült ezt az autonómiát kiépíteni, hogy ma is csak

Zsiros, pattanásos arc- börhöz puder helyett

kénpuder

Megszünteti az arc mitesszereit
Szaküzletekben kapható!

Ha Bucureştibe érkezik szálljon meg a
Hotel Imperial-ban

Calea Victoria 49.

A királyi palota szomszédságában.
Újonnal átalakítva. — Olcsó árakkal.

„schein” autonómiánk van — az a mi bününk, a mi mulasztásunk. Hiányzott az az egységes szervezet, amely a hitközségek nevében és képviselőiben (indiferens, hogy orthodox, neolog, vagy más árnyalatú hitközségről volt szó) a váltakozó kormányok előtt eljárhasson és jogainkra hivatkozzék.

Az erdélyi orthodox és neolog hitközségek öt évtizedes multra tekinthettek akkor már vissza. Ma pedig csak romjai vannak meg az autonóm különállásnak, hiszen nap nap után kaptunk intérimár bizottságokat a hitközségek nyakára — nap-nap után adnak ki engedélyeket *új hitközségek* létesítésére, mintha korcsmai jog volna a hitközség. Mindez pedig azért lehetséges, mert a hitközségek jogállásának *intézményes* biztosítását emulasztottuk. Van kultusz törvényünk (1928. évi április 12 óta), amelynek nincsen regulmentje, — tehát nem lépett életbe. A harc pedig szabadon folyik, ma Satu márén,

Az olasz zsidóságról . . .

Írta: Leitner Zoltán

Amikor a Titus által vezetett rablóhadjárat lojalt a Jeruzsálemi zsidóság ellen, akkor már éltek Rómában zsidók. De nem csak éltek, úgy összeszorítottan gettóban zártan, hanem résztvettek annak közéletében is. Nem tudhatjuk e percben, hogy Lion Feuchtwangernek „Zsidó háború” c. regényében, hol végződik a történelem és hol kezdődik a költészet, de az bizonyos, hogy enit ő erről a korról leír, az löbbé-kevésbé keresztmetszetét adja a régi római zsidóság akkori létének és szerepének. Kétezer év igen nagy idő az emberiség történetében. Főleg ez az utolsó kétezer esztendő, amely hihetetlen mértékben előbbrevitte az emberiség technikai fejlődését. Viszont lelkiileg ma sem jutott egy jótányival sem előbbre. Ha elolvassuk a régi történelmi eseményeket, akkor egy Titusz gonoszságai hitleri mértékkel mérve azt jelentik, hogy ma súlyosabb helyzetben van a zsidóság zöme, mint volt a barbárság korában. de érdekes és elgondolkodtató, hogy az olaszországi zsidóság sorsa, dacára a nagyfokú üldözésnek amelyet időnkint a különböző hatalomtól és pápaságtól el kellett szenvedjen, végeredményben nem a legszomorúbb fejezete az európai zsidóság tragikus történetének.

Rómában már olyan tekintélyes volt a hitközség 2000 évvel ezelőtt is, hogy például Claudis császár nem akarta őket kiutasítani, amire különben semmi oka sem volt. Amikor egy összeütközésből kifolyólag mégis kiutasította a zsidók egy részét, a régi anyahitközség továbbra is ott maradt. Az első általános kiutasítás Tiberius alatt történt meg, de azután nemsokára visszatérhettek. Ezek az első megbízható nyomok, amelyek a római zsidóságra vonatkoznak. Micsoda harcok, mennyi könny és vér folyt addig, amíg azt a pozíciót elérték az olasz zsidók, amelyet ma betöltenek. Illetőleg nem annyira ma, mint inkább tegnap, a liberálisizmusnak abban az aranykorában, amikor Róma város polgármestere évekig zsidó lehetett. Nathan polgármesterre az egész világ büszke volt.

Nathan karrierje megérdemli, hogy hosszabban foglalkozunk vele. Nathan Ernesto 1845-ben született Londonban és 1921-ben halt meg Rómában. Életére, politikájára, világnézetére döntő befolyással volt Giuseppe Mazzini, aki szülei házában gyakran megfordult, amikor Mazzini, mint a Risorgimento vezére a londoni száműzetés keserű kenyerét ette. Ő befolyásolta erősen Nathant, s amikor Mazzini munkáit kiadták, ő volt annak a legnagyobb propagátora. 1889-ben került Rómába. Sokat tett az olasz szabdközművéség érdekében és kétszer is elnöke volt az olasz

szabdközműves páholyok szervezetének. 1907-ben választották meg Róma polgármesterévé, miután sokáig dolgozott az Örök Város közigazgatásában. Érdekes és nagy feltűnést keltő volt hogy 40 évvel azután, hogy a római gettó falai leomlottak, már polgármester lehetett Rómában egy zsidó, aki még a templomba is eljárt és mindig büszkén említette zsidósághoz való tartozandóságát. Mint író is ismert volt Nathan és az olasz szenátusnak is hosszú évekig tagja volt.

Nemkülönben a régi világban is nagyszerű férfiakat adott a zsidóság az olasz népnek. Csak néhány prominens említhetők: Leone Wolleberg, aki pénzügyminiszter volt, miniszterelnök Luigi Luzzatti, a kiról külön tanulmányt kell írni, mert annyira kihatással volt Olaszország történelmére. Híres hadügyminiszter volt: Ottolenghi, külügyminiszter pedig Schanzer.

De nemcsak a régi időkben játszottak szerepet, hanem most a Mussolini éra alatt is, fényes pozíciókat töltenek be. Jelenleg, dacára annak, hogy összesen 50 000 zsidó él a 40 milliós olaszország testében, 60 rendes egyetemi tanár és 11 generális tölt be ilyen pozíciókat Olaszországban. A fascista nagytanács által a következőket delegálták be, néhány nappal ezelőtt a kamarába és a szenátusba:

Aino Bollivetti nagyiparost, Bino Ariast

holnap Déjen és holnapután Oradeán és így tovább, új és újabb hitközségek létesítése céljából.

Az agrárreform rendjén hitközségeink nem kapták meg sehol az őket megillető cantoriális földjeiket, még temetőhelyet sem kaptunk. Ezt is azért lehetett velünk megtenni, mert nem volt az egyházaknak egy olyan közös szervezete, mely ezt a nagyon fontos anyagi alapot biztosította volna az agrárreform eljárása rendjén, holott ha a hitközségeink minden egyes esetben megfellebbezték volna a legőbb bírósághoz az egyes kisajátításokat, igazságot kaptunk volna és ma minden egyes hitközségünk vagyoni statusa jobb volna. Ez a kérdés nem volt vallási, hanem egy gazdasági — és el lett lazsálva, mert az új imperium alatt sehol egy átfogó szervezet nem volt. Birtokomban van néhai Ullmann főrabbi urala tárgyban folytatott levelezésem és tényleg kell leszögezmem, hogy ebben a kérdésben rabbijaink nem mertek megmozdulni a kormányokkal szemben, nem merték a megbízást sem adni az akkori vezetésem alatt álló Jogvédő Irodának sem, azzal, hogy nem lehet és nem szabad a kormányval „kikezdeni.” Ezzel szemben a többeségi egyházak, de a kisebbségi egyházak papi főhatóságai is mindenhol óriási küzdelmet folytattak az agrárreform rendjén őket ért sérelmek miatt, vagy az őket megillető részeseadás megadása miatt. Mi zsidók pedig semmit sem tettünk ebben az irányban, valósággal elhalgattuk, hogy a törvény nekünk is szól, minket is megillet. De aki a jogokért küzdeni nem tud, az a jogokat meg sem érdemli.

Rabbijaink congruája! iskoláink állami és községi segélye elvesztett.

Kultuszsegélyeinket is csak 1927-ben vették fel először, 10 millió lei összegben az állami költségvetésbe.

Ennek érdeme az U. E. R. é, mert akkor köitött Dr. Filderman választási kartell a liberális párttal, *tárgyi alapon*, s a velem folytatott megbeszélés alapján a kartell egyik pontja volt a zsidó egyházat megillető államsegély beiktatása az állami költségvetésbe. — Óriási jelentősége volt ennek, ha figyelembe vesszük, hogy az új román alkotmány akkor csak 4 éves volt és az ott biztosított vallás egyenlőségi elvet ilyettén módon kellett gyakorlatilag is kifejezésre juttassuk.

Ez az összeg is kevés volt, mert ha összehasonlítjuk ezt a 300.000 — lélekszámu muzulmánoknak, vagy unitáriusoknak juttatott cultus segéllyel, úgy a szegénynek kell elöitson bennünket, hogy a jogszerint legalább 52 millió leit kitevő egyházi segély helyett, csak 10 millió lei lett felvéve. — Mindez pedig azért, mert nincs egységes képviselőnk, mert szét vagyunk osztva, soraink felbontva, sehol egy *központi irányítás*, amely ezeket a kéréseket

szociológust, továbbá Riccardo Luzzatit, az elhunyt zsidó miniszterelnök rokonát és Giuseppe Pavoncelli nagykereskedőt. A zsidó szenátorok száma Alfredo Felici ügyvéddel és Giorgia Falck nagyiparossal szaporodott.

Igy él a mai olasz zsidóság. Meobecstülten a királytól, elismerten minden kvalitásuk Mussolini által, a nép is becsüli és tiszteli zsidóságukat, sőt még a Vatikán is bérelesen megfér velük és soha semmiféle nézeteltérés nincs az olasz zsidóság és az egyház között. Nyugodt fejlődés vonalát mutatja az olasz zsidóság, melyből 12000 Rómában, 4000 Milanóban, 3000 Tu inban 3000 Firenzében, és körülbelül ugyanennyi Velencében, Livornóban és Triestben él, a többi pedig elszórtan a kisebb városokban. Általában az olasz zsidóság nem a vallás mesgyéin halad. Asszimiláns, de azért ez még nem jelenti azt, mintha nem érdeklődne nek a legélénkebben a világ zsidóságának sorsa iránt. Példa erre, az az érdeklődés, amelyet Abgelo Saccerdotti, Itália vezető főrabbija mutat az épülő Palesztina iránt és az a megértő fájdalmas rezignáció, amellyel a német zsidóság sorsával szemben viseltetik. Kétségtelen az is, hogyha az olasz zsidóság ma is a jólét és általános emberi jogok kellemes vizein evez, azért mégsem feled el egy pillanatra sem, hogy annak a zsidóságnak szerves része, amely küzd, harcol, szenved a világnak mind a négy tájékán.

Félix Gyógyfürdő Oradea mellett

A világ legolcsóbb gyógyfürdője! — Csodás hatású természetes hévíz! Mindenféle reumatikus bántalmak és női bajok ellen. — Csonttörések után páratlan gyógyhatású. Kivánatra: Iszap pakkolás és szénsavas fürdők.

Teljes penzió.

Lakás, elsőrendű étkezés (dietikus is) és gyógyfürdő:

májusban napi 80—160 leig,
júniusban napi 90—180 leig,
július és augusztusban napi 100—220 leig.

Szigoru felügyelet alatt álló elsőrendű orth. kóser étterem.

Egész éven át nyitva!

Vasuti kedvezmény (50%) ebben a fürdőben egész éven át érvényes.

Különféle szórakozások: Tenisz, strandfürdő, tánc.

tárgyalja a kormánynál, — amely ezeket naplonden tartsa.

Iskola kérdéseink megoldallanak.

Felserdült és már végzett ifjuságunk pedig képtelen álláshoz jutni. — És most „nemzeti védelem” címén még szűkebb körre akarták szorítani a zsidók élet lehetőségét.

Ezeknek a problémáknak lépésről lépésre haladó orvoslásának egyellen orvosossága: az *egység megteremtése bármily áron.*

Az antiszemita ideológián felnevelt román frakció nem tesz különbséget a pártokra és frakciókra szakadt zsidóság között. — Egységesek abban a kérdésben, hogy a zsidót el kell nyomni az élet minden vonalán. Ennek az elnyomó törekvésnek ellensúlyozására nekünk is egységbe kell tömörölnünk. — Ha ezt az egységes irányító szervezetet nem tudjuk életbe hívti, — úgy el kell pusztulnunk.

Csodákban nem bízhatunk. Elöitünk a német példa a maga egész szörnyűségével és nekünk tanulnunk kell a történelem példáiból.

Felvetődik a kérdés, hát miért nem csináltuk meg az egységet?

Hol vannak vezető embereink, akiknek kötelességük és feladatuk volt az egység megteremtése a zsidóság körében, miért nem csinálták meg?

Vagy nem tudták, vagy nem akarták megcsinálni!

Adjanak nyíltan számot erről a kérdéstről:

1. A hitközségek központi szervezeteinek vezetőségei.
2. A Zsidó Nemzeti Szövetség vezetősége.
3. Az U. E. R. vezetősége.
4. A Zsidó Párt vezetősége.
5. És végül: A többségi párt vagy más kisebbségi pártokba beiratkozott zsidó vezetők. (??)

Elvégre is a zsidó tömegeknek tudomást kell szerezni arról, mik voltak és kik voltak azok, akik miatt az egységes szervezet megteremtése meghiusult, még olyan viláti kérdésben is, mint aminő volt az antiszemitaizmus leküzdésére irányuló szervezet megteremtése.

A zsidóság csak annyit lát ebből, hogy gazdaságilag, erkölcsileg elvesztettük a pozícióinkat, az élelhetőség minden útja elzárva ifjuságunk elöl és nem történik sehol semmi ennek a helyzetnek a megjavítása végett.

Le kell tárgyaljuk ezt a kérdést nyíltan, tárgyilagosan, minden érzékenykedés nélkül és vizsgáljuk meg a fent felsorolt zsidó organizációk szerepét az erdélyi zsidó közélet ki-

Orth. כשר étterem

A OMÁN RIVÉRIÁN

CARMEN SILVÁN

a Constanța melletti kies fekvésű tengerparti gyógyfürdőn és üdülőhelyen, ahol az angol-kóros gyermekek és reumatikus bajok gyógykezelése legjobban bevált, 1934 május 1-től megnyitóm a legszebb helyen fekvő orth. כשר és komforttal berendezett pansiómat a „MÁRIA VILLÁ”-ban, ahol a legjutányosabb árak mellett családias otthonnal t. vendégeim rendelkezésére állok.

Tisztelettel MÁRK SÁMUEL

A pansió a fürdő strandjának és kaszinójának közvetlen közelében fekszik.

Jelentkezések:

Grossmann vendéglő Constanța Str. Traian No. 15.

alakítás és egységes irányítása körül; különösen, hogy minő szerepet játszottak a romániai zsidóság egységének megteremtése végett.

Nem szabad és nem lehet kitérni a kérdés tárgyalása elöl a zsidó tömegek felvilágosítása végett, mert a zsidó közvélemény tisztán akar látni ebben a kérdésben és nem lehet lesüllyeszteni a romániai zsidóságot oda, hogy csak választások rendjén forduljunk szavazataink végett, mert ez visszaélés a zsidóság bizalmával.

Anélkül, hogy vilába akarjak szállani bárkivel is, egy következő cikkben rövid kritikát mellátását fogom adni a fent felsorolt és átfogó zsidó szervezeteknek működésükről és előre bocsájtom, hogy nem kívánok bántani senkit, de hiszem, hogy őszinte és tárgyilagos kritikám előbbre fogja vinni azt a törekvést, hogy végre 15 esztendő után ki lehessen építeni a romániai zsidóság egységes szervezetét.

Palesztinába utazók figyelmébe!

Kellemes otthont találnak:

Tel-Avivban: 28 Allenby str. Közel a tengerparthoz. Teljesen újonnan, kellemesen berendezett Hotel & Pension M. Berger-nél. Szigoru n kóser, elsőrendű magyar konyha.

Jeruzsálemben: Pensio »Schanon« Rechov Ben Jehuda. Újonnan alapított, kellemesen berendezett otthon. Kifőző konyha. Szigoru n orth. kóser vezetés. Özy Ficherné (Pozsony) vezetés alatt.

Ezenorák
Zügyertatartók,
üserlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
szerek,

bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacumul”

ezüstáru gyárban

CLUJ, Strada Gen. Neculcea No. 6.

Művészi perzsaszőnyegeket, szövött gobelineket, külföldi fonalakat

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

ERDÉLYI BANKHÁZ
BUCUREȘTIBEN

PAUL SZIGETI

az Anglo Internationál Bank volt igazgatója
Bucureștiben, Str. Lipsicani 20 sz. alatt
bankházát megnyitotta

Foglalkozik a banküzlet minden ágával

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Szivan 18, június 1.

Szombat: Szivan 19, június 2.

Heti szidra: ב-עלותך

Heti háftóra: רני ושחמ'

Szombat kezdete:

tűzlet bezárás 7.55

gyertyagyújtás 8.05

Isztisztelet kezdete 8.10

Szombat befejezése 9.10

Perek 2. פירק ב'

— Uj zsidó kórházat építenek Rádăuți-ban. *Rădăuți*. (Bukovina) A város hitközége ehatározta egy új zsidó kórháznak az építését. A hitközség határozata általános szimpátiát kellett a lakosság minden rétegében, úgy annyira, hogy az általa kibocsájtott bélyegeket nemcsak a zsidók, hanem keresztények is vásárolják. Egy-egy bélyeg megvásárlása egy-egy téglát jelent a kórház felépítéséhez.

— Tel-Avivban feloszlatták a kormány politikája ellen rendezett tiltakozó gyűlést. *Tel-Avivból jelentik*: A telavivi városi tanács tiltakozó gyűlést hívott egybe a palesztinai kormány bevándorlási korlátozásai ellen. A gyűlésre hatalmas tömegek vonultak fel, a megnyitás előtt azonban hatóságilag feloszlatták. Az utolsó pillanatban rendőrsztag érkezett a Beth Haamba és közölték az egybegyűlt kétezer emberrel, hogy a gyűlést a kormány betiltotta.

— Hitler harca a zsidó gyermekek ellen. *Berlin*. — Azok a hihetetlen barbarságok, amelyben a német zsidóságnak a nemzetiszocializmus uralma óta része van, csak elenyésző főredéke annak, hogy minként bánunk a vakokkal, békával és legfőképpen a gyermekekkel. A világ egykoron szörnyűlködve vette tudomásul, amidőn arról hallott, hogy a pogromok alkalmával az ittas kozákok apró gyermekek is megölték. Talán józan perceikben maguk a kozákok is szégyellték magukat bestiális tettükért. — A német hivatalokban azonban tanult és jozan hivatalnokok ülnek és tudják mit csinálnak. Már hirt adtunk arról, hogy a beteg zsidó gyermekeket miként szorították ki a kórházakból, az iskolákból, az ételmezési és betegsegélyzésből. Ehez most újbb adalékkal szolgálhatunk: — Berlin városa rendeletet adott ki, melynek értelmében a városi árvaházból a nemárja gyermekeket kizárják, a nevelésükhöz és fenntartásukhoz pedig semmivel sem járulnak hozzá. Egyben felszólították a hitközségeket, hogy vegye át a zsidó gyermekek fölött a gyámiságot, mert ellen esetben uccára teszik és sorukra hagyják őket. — Berlin város példáját nyilván követni fogják a többi városi tanácsok is.

— »A fajgyűlölet szörnyű dokumentuma«. A „Stürmer” által kiadott rituális vérvád szám fölött a világsajtó még mindig nem tud napirendre térni. Ahova ez a szám csak eljut, mindenütt borzalmat kelt az uszításnak ez a rejtetes sajtóterméke. Valóban csak Julius Streicher pokoli koponyájában születhetnek meg olyan gondolatok, melyet ez az irat a zsidóságnak tulajdonít. A svájci újságírás meszlora, a „Basler Nachrichten” főszerkesztője, Dr. Oeri lapjában a fajgyűlölet szörnyű dokumentumának nevezi a Stürmer ezen számát. A „Neue Züricher Zeitung” írja: A „Stürmer” ezen kiadása az antiszemita igéssel átitatott Bajorországban olyan atmoszférát teremthet, amelynek ma még beláthatatlan következményei lehetnek. A „Basler Nationalzeitung” így emlékezik meg róla: „Korunk kulturájának legszörnyűljesebb dokumentuma előtt állunk. Amilyen merényletet az irat betűi ellen csak el lehetett valamikor is követni, az irat fekszik most előttünk a „Stürmer” egyetlen számába zsufolva.”

Tibériás nem volt, hanem lesz!

Romokban hever egész Tibériás. — 29 halottja van a felhőszakadásnak. — Megindult a segélyakció.

Jeruzsálem. — Nemcsak Palesztina, hanem az egész világ zsidó közvéleménye megdöbbenve értesült arról az elemi csapásról, amely rövid órák alatt a Kinnereth-tó partján fekvő Tibériás fürdővárost romhalmazzá változtatta át. Majus 13 án tört a városra a felhőszakadás, majd 14-én és 15-én megismétlődött az árvíz. A hegyoldalakról lefolyó víziömegek valósággal elhúnták a földszinéről Tibériást. A házak kártyavárként omlottak össze. Eddig 29 halott áldozata van a felhőszakadásnak. A sebesültek száma ismeretlen. A halottak legtöbbször zsidó. A 29 halott között 20 gyermek van. Több száz család lett hajléktalan. A víz egyes uccákban elérte a két méter magasságot. Hozzávetőleges becslés szerint a kár 30.000 fontra rug.

Tibériásnak ezidőszereint 9000 lakosa van, közülük 6000 zsidó. A város közelében gyógyerejű melegforrások vannak. A város előtti dombokon nagy zsidó férfiak sírkövei fekszenek, mint Majnonidesz, Rabbi Akiba, Rabbi Meir Baal Nesz stb. A Tibériás tó, amely a vihar következtében elöntötte a várost 21 km. hosszú és 12 km. széles. Tibériás katasztrófájának első sorban az az oka, amint azt szakértők megállapították, hogy 208 méterrel fekszik a tenger s íne alatt.

Az árvíz óriási pánikot idézett elő a lakosság között. Egyesek már egy újabb özönvízről beszéltek. A szerencsétlenség színhelyén azonban megjelent a főkormányzó. Rengeteg turista keresi fel a rommá dőlt várost. Egész Palesztinában megindult már az adakozás a szerencsétlenül járt áldozatok érdekében és a jövű reméli, hogy rövidesen újjáépül az elpusztult Tibériás és helyébe egy nagyvonalú modern várost emelnek, amely minden tekintetben felül fogja múlni a rommá dőlt Tibériást. — A zsidó teremelő erő kegyeletel áll meg a romok előtt, amely annyi ember éltelet követelt áldozatául, de nem pihen egy pillanatra sem és csákánnyal, malterkanállal újra felépíti azt, amelyet a természeti erők oly hamar elpusztítottak.

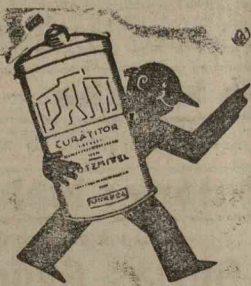
A legutóbbi jelentések szerint a zsidó halottak között két szefard rabbi is van, a 70 éves Mosche Yifrach és felesége, valamint Rabbi Samgeh. Palesztina összes hitközségét élelmiszereket és ruhákat küldtek a szerencsétlenség színhelyére. A jeruzsálemi Agudah 2000 kenyert és 6000 fojást küldött Tibériásba.

— Tătărescu miniszterelnök a petícióról. *Chişinău*. Tătărescu miniszterelnök Chişinăuban tett látogatása alkalmával fogadta a Revizionista Unió nála megjelent vezetőit, akik ányújtottak a miniszterelnöknek egy memorandumot, amelyben kérik a segítségét a benyújtandó petíciók ügyében. A miniszterelnök a következőket mondta Steinberg ügyvédnek, a delegáció vezetőjének: „Ismerem a mozgalmat és örömmel üdvözölöm azt. A cionizmus eredményessége érdeke egy zsidó népnek, mint nekünk. Kívánjuk, hogy legyen a zsidó népnek egy otthona, egy háza. Önöknek interventálni kell Genfben. Tudom, hogy Ófelsége sok tiltakozó iratot kapott már ebben az ügyben. Mi a petíciókat el fogjuk juttatni illeékes helyekre, ahol mi magunk is közben fogunk járni.”

Zsidó vagy?

Támogasd előfizetéseddel a „NÉPÜNK”-et!

— Bármilyen bucureşti-i megbízásokat vállalok. Cim a kiadóban.

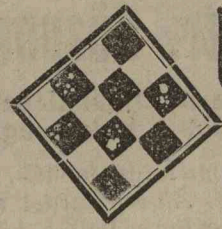

PRIM

FÉMTISZTÍTÓ

Mindenütt kapható

A jelenkor legtekéletesebb fémtisztítója.

Gütermann-

féle

varró- és gomblyukselyem

A varróselyem előnye, hogy egyenlő értékű a nyersselyemmel. A varróselyem tiszta selyemből készül. A varróselyem színtartó. A varróselyem ellentáll az időnek. A varróselyem fénye természetes. A varróselyem több mint 600 féle színben készül. A varróselyem olcsó. A varróselyem puha, elasztikus és a varrásnál alkalmazkodik a ruhadarabokhoz. A varróselyem felhasználásánál a szemek nem szakadnak el. A gyapju vagy selyemszövetek festésénél a varrás csak akkor kapja meg az új színt, ha gépselymet alkalmazunk.

Figyeljen jól tehát, hogy ruhája mivel lesz megvarrva.

Ne takarékoskodjon a varrásnál.

A varróselyemnek nincs párja!

Használjon tehát Gütermann varróselymet az a legjobb.

Gütermann & Co. S. A. Románia, Bucureşti.

Kérjük mindenütt az

„ALBA-IULIA”

antiszeptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

„URSUS” szappant

Gyártja:

Breckner János r.-t.
Alba-Iulia

„Elastic” A. Da'ky & Co Sibiu

első romániai rugó-, reszelő-, fejsze- és kapa-gyár.

Telefonszám 34. — Str. Pulberáriei 1. sz.

Automobilrugók

Kocsirugók

Mozdonyrugók

Villamosvasuti rugók

Csavarrugók

Villamosvezeték tartó vasak

»D. C.« és ujravágott reszelők

Fejszék, csákányok

Sulykok és bunkók

Kalapácsok

Bárdok, dexlik

Ásók és kapák.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucureşti-ben

KATZ orth. restaurant
BUCUREŞTI, Str. Carol 36. I. em.

Az érdektelenség és „halódás” jegyében folyt le

Az orth. izr. Központi Iroda gyűlése Clujon

A Központi Iroda hozzájárulása nélkül az orthodoxyából való kizárás terhe alatt tilos a hitközségi comisia-mare és annak tagsága

Cluj. Az Orth. Központi Iroda jubilál... Ünnepli elnökének Wézel Albert tordai főrabbinak 70 ik születési évfordulóját. A központi iroda választmányi ülése is ennek az ünnepi hangulatnak jegyében ült össze és mindenki szeretettel tekint az ősz elnök felé. Mi sem tudjuk kiragadni magunkat ebből a hangulatról, mert Wézel főrabbinak valóban méltán jár ki az ünneplés, mivel a mai erdélyi ortodox zsidóságnak kétségtelenül nagy értéke. Orth. Központi Iroda elnöki minőségében pedig nagy tudású, nemes törekvéseivel erejét meghaladó módon igyekszik teljesíteni misszióját azon pozícióból, amelyre őt az erdélyi ortodoxia osztatlan bizalma állította.

Ha részünkről történetek és történetek is kritikák, ez nem az Elnök kiváló személyének szólanak, aki mindenütt a megértést egyengeti, hanem annak az irányzatnak és összeállításnak, amely úgy az erdélyi Központi Irodának, mint elsősorban igen gyakran az erdélyi zsidóságnak és hitközségeinek is ártalmára van. Annak az irányzatnak szól, amely határozataiban legtöbbször szembehelyezkedik az erdélyi orth. közvélemény érdekeivel és a kívül álló nagy zsidó többség akaratával.

Nem szeretnénk ünneprontók lenni. De aki végignézte a Központi Iroda legutóbbi választmányi ülését, kétségtelenül megállapíthatja, hogy ezen festület, amely hivatalosan 200.000-et meghaladó erdélyi orth. zsidóságnak eminens érdekeit képviselni, a „halódás” jeleit mutatja. Etekintve attól, hogy 50 tagu nagyválasztmányából mindössze 18-an vettek részt, valószínűleg azért mivel a választmány túlnyomó többsége az Irodán keresztül, az ő kicsinyes lokális érdekeit szeretné kifizározni — és mivel ilyen, vagy hasonló apró hitközségi veszekedésekre jelenleg nem volt kilátás, — teljesen távol tartotta magát. Másrészt azonban, aki komolyan szemléli a zsidóság hatalmas problémáit, fájdalommal állapíthatja meg, hogy azok, akik hivatalosan a jobbsorra érdemes erdélyi ortodoxia képviselőire, oly vágányra tereik ezen szervnek magasabb elhivatottságát, hogy az valósággal egy vidéki egyesületecske nivójára süllyed.

Amikor a zsidóságnak szörnyű világegyése tombol, amikor zsidó existenciák százezrei pusztulnak el, amikor hitközségeink a legsúlyosabb gazdasági és gyakran morális válságukat élik, amikor ifjúságunk a bal és jobb oldali asszimiláció karjaiban vergődik: akkor az oradeai Központi Iroda választmányja teljesen kicsinyes és efemer értékű „problémákkal” bibelődik. Nincs itt komoly szó arról, hogy mi történjék az ifjúság megmentésével, miképpen lehetne az anyagi bajokkal küzdő hitközségeket szanálni, mi történjék a tisztviselőkhöz hanyagolt kongrua kérdésével, mi legyen a béke záloga a hitközségekben? Minderről szó nem esett!

Ki gondol ezen a gyűlésen a zsidó isko'ák megmentésére, miképpen lehetne egy időknak és tradícióknak megfelelő tanítóképzőt felállítani. Erről nem eshetik szó, annál kevésbé mert hiszen vannak itt olyan vezetők, akik egyáltalán kétségbevonják a zsidó iskolák szükségességét is.

Egyetlen nagy „probléma” uralja itt a helyzetet. Egyrészt, hogy Iroda részére minél több anyagiakat felhoznák, amelyet az adminisztráció emészt fel 90%-ban. Ez évben sikerült 756.794 — lelt felhozni, amelyre eddig az Iroda életében példa nem volt, s ez összegből az Iroda személyzeti és adminisztratív céljaira 679.010 lelt költöttek el, a Tomche Jesiva részére adtak 87.069 — lelt. — A vita nagyrésze abban merült ki, hogy miképpen lehetne ezt az amugy is horribilis összeget még jobbn emelni, másrészt, apró hitközségi „tyukperekben” merült ki a választmány munkájának oroszlanrészre. A gyűlés első napja az agyonválasztottbírósgozott zsidói, somcutamarei és más apró hitközségek folytonosan megismételt, de soha végleges határozattal

nem végződő ügyei voltak napirenden. Elképesztő, hogy komoly és gyakran kell érdekek lényegét felfogó férfiak, miképpen örlik bele minden energiájukat ezekbe a semmitsem jelentő apró kis ügyekbe.

Minden percben azt vártuk volna, a gyűlés folyamán, hogy Wézel Albert elnök felemelkedik helyéről és rácsap az asztalra s azt mondja: Ráboszaj, végezzünk már érdemben is egy kis munkát és ne fecsegljünk el a drága időt azzal, hogy mindég egy helyben topogunk, miközben a zsidóság nagy érdekeiről tudomást sem veszünk, mintha azok nem is léteznének. Hogy ez nem történt meg, csak annak a sajnálatos körülménynek tudjuk be, hogy az egy főrabbi most épült fel súlyos betegségéből és gyenge ahhoz, hogy gyűlések viharait és izgalmait idegekkel bírja.

A gyűlés lefolyása

Wézel Albert elnök délelőtt 11 órakor nyitotta meg gyér érdeklődés mellett a választmányi ülést. Összesen 18-an voltak jelen. Bár betegsége nem engedte volna meg, hogy a gyűlésen megjelenjen, de mert az erdélyi zsidóság eminens érdekeiről van szó, kötelességének tartja, hogy posztján legyen, ahova őt az erdélyi ortodox zsidóság bizalma állította.

Freund Israel reghini főrabbi emelkedik szólásra és méltatja Wézel elnök érdemeit, aki most töltötte be 70-ik életévét s bár egészsége meg van támadva, mégis lelkesen dolgozik az ös.zsidóság ügyére. Indítványozza, hogy a választmány halás köszönését fejezze ki az elnök iránt.

Ordentlich Ferenc (Dej) megasszonyalásu beszédében méltatja az elnök érdemeit, akinek munkája korszakalkító az erdélyi zsidóságban és eszményként állítja az eljövendő generációk elé. Minden egyes hitközségnek alapítványokat kellene létesíteni az elnök nevére s ha ez nem lehetséges, az csak a szegényes anyagi körülmények miatt nem valósulhat meg. Kívánja, az elnök 70-ik születésnapján, hogy az Örökkévaló tartsa meg egész zsidóságban a zsidóság javára az elnököt, az emberi kor legvégső határáig.

Hager Mendel felsővisói főrabbi reméli, hogy a hitközségek belső harcainak levidálatnak és a komolyabb munkára több idő jut ezután. Javasolja, hogy a

Központi Iroda országgye-k árusításával minél nagyobb alapot hozzon össze a Tomche Jesiva javára, mert amit eddig felhozott, az a célt tekintetbevéve edes kevés.

Paneth Jakob deji főrabbi nagyon fontosnak tartja a jesivák intenzívebb felkarolását, mert ha az ifjúságunk nevelését elhanyagoljuk, az csak veszedelmeket rejthet magába az ortodoxia szempontjából.

Spliz Majer bistricei főrabbi azt javasolja, hogy a jesivák anyagi ügyeinek intézésére rabbikból és egyházi emberekből álló vegyes bizottság üljön össze. Erre a visói főrabbi javaslatára a salumarei, felsővisói, deji, targu muresi, reghini és bistricei rabbik: Freund Chaim és Ullmann Miklós világi tagokkal delegáltak.

Gábel Sándor (Oradea) elismeréssel adózik az Iroda adminisztrációjának és javasolja, hogy a választmány mondjon köszönetet a személyzetnek az elért teljesítményekért.

Hosszas vitát provokált az újabban lábrakapott Comisia Interimarék kinevezése az egyes hitközségek élére. Ullmann Ábrahám Oradea, Joszovits Lipót (S gel) és Ordentlich Ferenc (Dej) egységes álláspontot foglalnak el és legerélyesebb egyházi szankciók alkalmazását követelik mind-zokkal szemben, akik a hitközségek élére az Iroda megkerülésével a comisia interimarék kinevezésével kerülnek.

Wézel Albert elnök rámutat az eddigi gyakorlatra és ismerteti az 1928. évi Lapedatu fele kultusz-törvényt. Csak az olyan hitközségeknél lehet ezeket a szankciókat alkalmazni, ahol az alapszabályok az állam törvényei szerint módosítottak és a próbálás céljából már beterveztették a kultuszminiszternél.

Paneth deji főrabbi ellenzi, hogy interimarék bizottságok kinevezése ellen olyan szankciókat alkalmazzanak, amelyek rituálé szempontjából veszedelmeket rejtenek.

Teitelbaum Joél főrabbi szerint csak a régi vezetőségnek lehet joja a rituálék feletti diszponálni. Ez esetben a schiloth chuc-ot kívánja bevezetni.

Adler József sghisoara főrabbi teljesen a régi vezetőségre bírná a szankciók alkalmazását.

A vita eredményében kikristályosodott az a határozat, amely szerint a Központi Iroda elvileg tiltakozik a comisia interimarék bevezetése ellen, mert szervezeti alapszabályzata szerint minden vitás kérdés elsősorban a Központi Iroda által kinevezendő választott bíróság útján döntendő el. Addig is, amíg ez a kérdés a hitközségi törvény regulamentjában jogilag szabályoztatik, a közgyűlés kimondja, hogy a kinevezendő tagok csak az esetben fogadják el kinevezésüket, ha ehez a Központi Iroda elnöksége hozzájárul. Ellen esetben az illető tagnak az ortodoxiából való kizárás terhe alatt, nem szabad kinevezését elfogadni. Ennél az elhatározásnál, a Központi Iroda vezetősége teljes lojalitása mellett is, kénytelen leszögezni, hogy a comisia interimarék hatáskörébe nem tartozhatnak a kasruch kérdései, mert ezek fölött az illetékes more de aszre jogának csorbítatlan fenntar-

Közvetlen a Gara Nord szomszédságában

Hotel IMPĂRĂTUȘ TARIAN (Terminus)

szálloda

București, Calea Grivitei No. 177. Telefonok: 3-5214 és 3-0069

— Az erdélyiek találkozóhelye Bucureștiben! —

Elsőrangú szálloda, fekvéssel, központi fűtéssel és meleg vízzel minden szobában, A szálloda egész személyzete beszél magyarul és németül. — A bérszolgálat minden vonat érkezésénél a pályaudvaron van és díjmentesen szállítja a vendégeket podgyászt

Rendszeres járat hetenként kétszer!!!

A „LEVANT“-tal PALESZTINÁBA

egyéni és társasutazás a
»Regele Carol«, »Polonia«,
»Risveglio« és »Progresso«
hajókon

Előnyös árak

„LEVANT“

Utazási részvénytársaság

BUCUREȘTI

Str. Smârdan 11 — Telefon 329/83

BUZIÁS-GYÓGYFÜRDŐ

(ROMÁN
NEUHEIM)

páratlan szénsavas radioactiv sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás: Szív és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vörzékenység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerültes idegesség esetén.

Női betegség: a változatos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett ideg-bajok (Tabes, etc.) eseteiben legjobb eredménnyel.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kiünő konyha — Elsőrendű szállodák

Diétás penziók mérsékelt árakkal. Új modern uszoda, napfényes stranddal.

Fürdőidény: Május 15-től, október 1-ig

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

Muschong Buziás Gyógyfürdő Részvénytársaság

Fürdőigazgatóság, Buziás, Bánát.

ása mellett a Központi Iroda rabbinikus tanácsa fogadta el. Ezek a kérdések olyan nagyhorderejű vallási kérdések, amelyek felett a comisía interimare nem dönthet.

Dr Klein Miksa (Cluj) állást foglal a határozat ellen és reámutat arra, hogy egyetlen utja van a comisía interimare megszüntetésének, ha azok kinevezése csakis a Központi Iroda előterjesztésére történik.

Freund reghini főrabbi szerint az Iroda ilyen határozatot nem hozhat, amely a hivatalos hatóságokkal való szembehelyezkedés ódiomát vonhatná maga után.

Kohn Adolf simleu-silvan-eiről és Izrael Lipót jibouiról olvátesszik, hogy több ecetgyáros részéről panasz jött, mely szerint magasfokú ecetszesznél előállhat az eset, hogy borszeszből való elkészítés folytán chas neszachra ad alkalmat és erre felhívják az illetékesek figyelmét.

Hager visói főrabbi szerint ne adjanak azoknak chechsert, akik ilyen forgalomba hoznak. Határozat: az illető helyiségek rabbinikus hatáskörébe tartozik.

Schönbrun Adolf timisoara-i tag tanácsára kooperáltak a választmányban Ullmann Istvánt (Oradea) és Weisz Gyulát (Cluj).

Gábel Sándor, Freund Izrael és Ordentlich Ferenc, a kiküldött háromtagú bizottság elkészült a központi bizottsággal és beterjesztik egyidejűleg a zárószámadást is.

Teitelbaum Joel satumare-i és Paneth deji főrabbi indítványára kimondják, hogy ha a gabellageyeket a hitközségek nem fizetik, úgy a metszők felelőssége mellett, ezeket letiltásával fogják a fizetésre kényszeríteni a hitközségeket.

Spliz Mayer bistria-i főrabbi, a betegségyezők tulkapá-ált teszi szavá és a szombali tráskótelepeltesség alól való felmentés ügyében kéri a vonatkozó miniszteri rendelkezést megküldeni a hitközségekhez, hogy az érdekeltek szülői kollektívá járassanak el.

Elek Sámuel, az Agudas Hamlandim elnökeinek kérésére a Központi Iroda kimondja, hogy a hitközségek országos szervezetét támogatja és ugyanily értelemben megkeresi a hitközségeket is.

Freund Izrael főrabbi zárószavával ér véget a gyűlés. De előbb kegyeletos szavakkal elparentálja a Központi Iroda kiváló választmányi tagjait, akik időközben elhunytak: Weinberger Sámuel margitai és Horovitz Ármia főrabbiak, akik Izrael kiválóságai voltak; Hirsch Adolf királyi tanácsost (Cluj), a tragikus módon elhunyt Tischler Mórt (Cluj), Rosenzweig Jakabot (Dés) és Heller Benjámin (Cluj), akik miniatképei voltak a vallásos és adakozó balbo zoknak.

A Mizrachi

és az Aguda közös fronton

Jeruzsálem. — A „Haarec” egyik legutóbbi számában felhívást tett közzé, amelyet a Mizrachi és Aguda vezérek irtak alá. A felhívás érthető nagy feltűnést keltett, mert első ízben történik meg, hogy a Mizrachi és Aguda exponált vezetői közös akcióba vesznek részt és írják egymás alá neveiket. A felhívás egyébként, amelyet dr. Isak Breuer, H Farbstein, Blau Moshe is aláírják, az emigrált német zsidó gyermekek érdekében hívódott életre. Hogy milyen különös jelentőséggel bír az a kérdés az már pusztán abból a tényből is kifűnik hogy minden elvi és taktikai differenciák ellenére, képes volt közös ufra vinni a Mizrachi és Aguda vezetőit, hogy egységesen tegyék meg a lépéseket a német gyermekek megmenlése érdekében.

Mint ismeretes Németországból több száz gyermeket hoztak a Szentföldre és legutóbbjüket a Ben Schemen gyermekotthonban helyezték el. Ezeknek a gyermekeknek itteni nevelése azonban merőben ellenkezik a zsidó tradíció szellemével. Ha sokan közülök odahaza, az elhagyott szülői házban semmit sem tanultak a zsidóságból, úgy itten, a teljesen vallástalan nevelés következtében még inkább elveszítik kapcsolatukat a zsidósággal.

A Mizrachi és Aguda komité ezeket a német gyermekeket akarja megmenteni a zsidó vallásnak, úgy, hogy maguk akarnak gondoskodni nevelésükről. A felhívás ennek a gondolatnak érdekében született meg és áll szolgálatban. A zsidó Palesztinában meg kell menteni a zsidó gyermekeket a zsidóságnak!

A Mizrachi és Aguda palesztinai vezetői úgy látszik ezen a ponton felretettek minden ellenséges előítéletet, elletintettek az elvi differenciák fölött és összefogtak, hogy közös munkájukkal felrázzák a vallásos zsidó tömegeket az eimerülő zsidó gyermekek megmenléésére.

Az arab-zsidó kérdés Transjordániában és Syriában

Beirut. — A francia főkörmányzó, Martel gróf tiszteletére Beyruhban nagyszabású bankettet rendeztek, amelyen Justin Godart, volt francia miniszter igen érdekes előadást tartott Szýria és a zsidók viszonyáról és konkrét formában vetette fel Palesztina és Szýria egyesülésének lehetőségét, Godart többek között a következőket mondotta:

„Palesztina és Szýria nemzetközi helyzete között igen nagy különbség van. Palesztina alkotmányának szabályozásába az összes hatalmak beleszóllhatnak és a Népszövetség zsidó nemzeti otthonak ismerte el ezt a territóriumot. Palesztinába a zsidóság bevándorlása tehát népszövetségi eg biztosítva van. Szýria azonban olyan mandátumterület, amely már holnap is megkaphatja népi önrendelkezési jogát. Szabadon választhat tehát aközött, hogy a zsidókat befogadja e, vagy megtagadja tőlük a bevándorlást. — A zsidók az utóbbi időben teljesen átfórmálták Palesztinát, amelyből az arab lakosságra is sok haszon hármlott. Szýria és Palesztina szövetkezése igen közeli megoldásnak tetszik tehát. Jól tudjuk, hogy a zsidók a középkorban a mohamedánokkal szoros barátságban éltek. A palesztinai viszonyokat már hosszabb idő óta tanulmányozom és az a meggyőződése, hogy az arab és a zsidó megértést igen könnyen létre lehet hozni. Az országban mindkét testvérnép megtalálja a helyét.”

Jerazsálem. — Az arab lapok tendenciózusan fantasztikus híreket röptenek világgá arról, hogy Emir Abdulah, Transjordánia uralkodója titkos megállapodást kötött a cionista szervezettel Transjordániába való bevándorlást illetőleg. — Az arab lapok szerint ez már előkészítője annak a tervnek, hogy Palesztinát Transjordániával egyesítsék. Feltűnik az az íjed lem és tiltakozás, amellyel a palesztinai arab sajtó, úgy a Szýriai, mint a transjordániai zsidó letelepülések terveit kíséri. Nyilvánvalóválik ugyanis, hogy a sovíniszta jelszavak mögött, — önző anyagi érdekek húzódnak meg. A palesztinai arabok jól tudják, hogy mit hozott számukra a zsidó bevándorlás és joggal félnek attól, hogy elvesztik előnyös gazdasági pozícióikat amennyiben a zsidó letelepülés nem kizárólag Palesztinára korlátozódna, hanem kiterjedne a Jordán mindkét partjára.

A romániai Zsidó Párt központi bizottságának ülése

Május 23 án zajlott le a romániai Zsidó Párt központi bizottságának ülése, amelyen elsősorban is a zsidóság aktuális problémáit tárgyalták meg.

A Központi Bizottság elhatározta, hogy a tartományok képviselőiből összeállítandó delegáció fogja felkeresni a miniszter elnököt akit kérni fognak a zsidók állampolgársági jogainak a biztosítására.

A jövő hónapra összehívják a Zsidó Párt naggyűlését, amelyen meg fogják tárgyalni az ország zsidóságának összes aktuális problémáit.

Elhatározták továbbá, hogy a Zsidó Párt egyes megyei szervezeteit önnállóan, saját hatáskörükben is határozhatnak, a közeljövőben lezajló községi és megyei tanácsválasztáson való magatartásuk felől.

Fórum*)

Igen tisztelt Főszerkesztő Ur! A „Népünk” április 17-i számában „A mediási hitközség választott bírósági döntéssel szabályozza a tisztviselői fizetéseket” cím alatt megjelent közleményt a sajtótörvény idevonatkozó rendelkezése alapján, az alábbiakkal kérem, hogy sziveskedjenek helyreigazítani:

Nem felel meg a valóságnak, hogy a Hitközség a fizetésem redukcióját törvényes választott bírósági döntéssel szabályozta volna. — 25 éves tanítói múltam van, mely időből 10 éven keresztül az izakonyhai állami iskolánál vezető tanítói minőségben, 10 éven keresztül pedig a máramaroszigeli izraelita hitközségben voltam alkalmazásban és ezen idő alatt egyszer sem kellett munkaadómmal a fizetés miatt perlekedni mostanáig.

1929-ben alkalmazott a mediási orth, hitközség havi 9000 lei fix lakás, fűtés és világítás természetbeni fizetéssel, amelyért az összes órályokban 4 német órát, feleségem pedig heti 4 órány keresztül a kézimunkát volt köteles tanítani. A nyugdíjamat a Hitközség egy ezer dolláros biztosítással rendezte.

Alig másfél éves alkalmazás után a Hitközség több rendbeni redukció után 1975 leiben állapította meg fizetésem, amely összegért természetesen a feleségem is köteles volt dolgozni.

A redukciók ellen mindig tiltakoztam és arra az álláspontra helyezkedtem, hogy a díjlevél a magánjog által szabályozott kétoldalú ügylet lévén, az abból származó obligációk mindkét félre egyformán kötelezők.

Végülre a konfliktus döntését egy békéltetőbizottságra bízuk aki magáéva téve teljes egészében a Hitközség álláspontját, minden vita nélkül és anélkül, hogy a békére vonatkozólag proposíciót tett volna, határozatot hozott, amelyben fizetésemet 5000 leiben és a természetbeni járulékokban állapítja meg. Ez a határozat úgy formálilag, mint tartalmilag jogsértő, tekintve, hogy a redukciót törvényesnek deklarálja, azaz az indokolással, hogy az állam is alkalmazott redukciót. Ugyanakkor azonban megfélejtkezett megállapítani, hogy minnyi egy ugyaneányi szolgálattal idővel rendelkező állami tanítóknak a fizetése, amelynek összegeze Mediason 7650 lei havonta. (Nem is szólvaz azokról a kedvezményekről, amelyekben az állami tisztviselők részesülnek).

Tekintve, hogy a fentemlítt cikkben a határozat úgy van feltűntetve, mintha törvényes választott bírósági érdeke és alkalmas arra, hogy az egész erdélyi tanítói kart megtévesse, és naponta kapom az érdeklődő leveleket, kérem Önöket, hogy sziveskedjenek az említett közleményvel tévesen informált erdélyi közvéleményt felvilágosítani.

Fogadja köszönetemet az i. t. Főszerkesztő ur, vagyok kiváló tisztelettel!

Medias, 1934 május 7.

Havas Samu,
igezgetőtanító.

*) Fent közölteként lapunk szerkesztősége és kiadóhivatala felelősséget nem vállal.

Étterem נחמד כשר

BUIZÁS fűrdő, az üdülő vendégek részére, a higiénia minden követelményeinek megfelelő, a legnagyobb komforttal berendezve, pontos kiszolgálással és olcsó árakkal. Megnyitlik május hó 15-én. Szives partifogást kér az igen tisztelt fűrdő vendégek részéről

KLEIN és WEISZ

Külön dietikus konyha. Buziás, Posta-u. 8.

Utazók! Vidékiek!

Ugy étkezhel, mint otthon a

BERKOVITSNÉ

orth. kóser vendéglőben, Oradea N. Iorga-u. 19.

Utazóknak 10% kedvezmény

Zsidó vagy?

Támogasd előfizetéseddel a „NÉPUNK”-ot!

Tátralomnic!

Magas Tátra!

SCHREIBER PENZIÓ

Orth, kóser, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Mérsékelt árak. Fejnőt leányok kíséret nélkül is felvételnek. Egész éven át nyitva.

Schreiber Mór bérlő, Tatranska Lomnica, Bugsch-villa.

Fertőzéstől óvja bőrt táplálja Szt. László fertőtlenítő toalettszappan

Palesztinai hírek

Haifába, Sevuoth első napján „Bturim” felvonulást tartottak. Az egész város díszbeöltözött ezen a napon és Palesztina minden tájáról idős-reglettek az érdeklődők, hogy tanúi legyenek annak a felvonulásnak, amelyen a kolóniák népe behozza a városnak ez első termés legjavát.

A Tel-Avivba érkezett Lord Melchet is, a vasutállomáson 10 díszbeöltözött makkabista lóháton fogadta és kísérte a Palatin szállóbeli lakásáig. Lord Melchet megjelent a mulvásáron, ahol ünnepélyes fogadtatásban részesítették.

A tel-avivi Levante Messet a jelek szerint két héttel meg keil hosszabbítani a rendkívül nagy forgalomra való tekintettel.

Tel-Aviv egészségügyi költségvetése 28 500 fontot tesz ki. A kormány ehhez mindössze 7500 fontot járult eddig hozzá. Legutóbb azonban kijelentette, hogy nem járulhat csak 5000 fonttal hozzá, noha költségvetési tőbblete milliókra rug. Ha azonban ez arabok fordulatához hozzá, akkor nyitva vannak a zsebei minden összeg erejéig.

Nahum Sokolov, délafrikai utazása előtt, ahol most tudvaleg a Keren Hajeszod kampányt vezeti le, nyilatkozott az ITA-nak a cionizmus aktuális kérdéseiről. Kijelentette, hogy nem felelnek meg a valószínűságnak azok a hírek, mintha az Executive egy kétféle könyvet szándékozna kiadnia Anglia jelenlegi Palesztina politikája ellen. Alapítanak azok a hírek, amelyek Transjordánia és Palesztina egységesítéséről szólnak. Reméli, hogy rövidesen sor kerül a certifikátok felemelésére, mert az Executive olyan fórumokhoz fog fordulni, amelyek ezt lehetővé teszik. Végül pedig kijelentette, hogy Emir Abdulsahnak londoni utazása nincs egyáltalán zsidó érdekekkel vonatkozásban.

A Jewish Agency vizsgálatot vezetett be, hogy megállapítsa mennyi arab munkás dolgozik a sziniszta zsidó birtványokon. Eszerint február végén 1044 zsidó birtványon 6800 zsidó és 4548 arab munkás dolgozott.

A palesztinai arab narancsexportőrök körében mind gyakrabba vált a szokás, hogy a Nemzetországba szállítandó narancsok papírjaira horogkeresztet nyomtatnak hogy termékeiket ezáltal szimpatikusabbá tegyék a nemzetiszocialista fogyasztók előtt. Legutóbb egy „életmes” arab exportőr olyan csomagolópapírt készített, amelyen Eljahu prófeta kezébe kard volt és tője fölött két csillogó horogkereszt. Az exportőr azonban ezáltal megjárta. A nemzetiszocialista hatóságok tiltották az ilyen papírral csomagolt narancsok vásárlását, mert „zsidó provokációnak” tekintették a német nemzeti szimbólum ellen.

Kormánykörök a palesztinai bankkontroll meg szigorítását követelik, mivel a betétállományok állandóan szaporodnak és emiatt szükségessé válik a betétek fokozottabb védelme. A régi törvények értelmében bankot minden magánszemély egész csekély tőkével is létesíthet és az ellenőrzés is rendkívül enyhe volt. Ez hozta magával azt, hogy ma Palesztinában mintegy 150 bank van és valamennyinek nagyobb a betétállománya, mint az alapítókéja. Természetesen a bankok között vannak direkt spekulációs intézetek is, akik kárt okozhatnak a betéteseknek. Egyes körök kérik hogy a lapok a jövőben csak olyan bank hirdetéseit fogadjassák el, amelyen fel van tüntetve az intézmény alapítóállománya is. A kormány most egy külön bizottságot létesített a bankkérdés tanulmányozása céljából és megbizta, hogy tegyen javaslatokat az ellenőrzés minél hatékonyabb keresztülvitelére.

Egyik előkelő londoni gyümölcsexport vállalat számolt be hivatalosan az elmúlt piaci szezon eredményeiről és többek között a palesztinai naranc helyzetéről is foglalkozott: A palesztinai narancs ezúttal is amellett lett tanúságot, hogy a vásárló közönség elcsúszott meggyerte. A kereslet igen élénk volt. Ha feltesszük, hogy a jövőben nem áll be rosszabbodás, úgy a palesztinai narancs helyzete megingathatatlan. A narancs ez évben a legmagasabb árat érte el és a kereslet még így is nagyobb volt, mint az elmúlt esztendőben.

A. Haymson távozása az emigrációs hivatal éléről cionista körökben általános meglepedést keltett. Azonban E. Mills kinevezése újra semmit sem javított a zsidó bevándorlás helyzetén, mert ő is az angol bürokráciának abba a kategóriájába tartozik, amely nem szivesen látja az épülő zsidó ország fejlődését. Még ez sem osztja el a kélelyeket, hogy híj szerint E. Mills mellé a kormány Edvin Sámuel, Herbert Samuel lát nevezni ki. Ha ugyanis Edvin Sámuel is folytatni kívánja edesapja örökét, akkor csak annyiban változik meg a helyzet, hogy egy zsidó főnök asszisztálása és igazolása mellett történik majd a zsidó bevándorlók jogosztása.

A „New Judea” megírja, hogy Mary angol hercegnő és férje látogatást tettek Palesztinában, az újjáépülő zsidó nemzeti otthonban, amely angol fennhatóság alatt áll. A királyi vendégek látogatásuk során megtekintették a mozlám és arab érdekességeket, a zsidó építészeti és teljesítményeire azonban a jelek szerint nem voltak kíváncsiak. A királyi vendégek nyilván az angol mandátum gyakorlatának szellemében cselekedtek.

Az elmúlt héten hozták Jeruzsálembé Leó Pinskernek az „Autóemancipáció” 1891-ben, Odesszában elhunyt szerzőjének földi maradványait.

Palesztina kirándulásunkkal kapcsolatban,

legutóbbi számunk óta sajnálatos esemény következett be, amely egyelőre függővé teszi számunkra a kirándulás megszervezését. Néhány nappal ezelőtt az angol kormány rendeletét adott ki, hogy minden egyes turista 60 fontot tartozik letétbe helyezni a konzulátusnál, ahol a vizumot kell kapja, mert addig nem is adják meg számára a beutazási engedélyt. Mostanig az első osztályú utasok mentesítve voltak ettől, de ezt a kedvezményt is megvonta a palesztinai kormány, amely minden lehetőet elkövet, hogy a zsidók beutazását megnehezítse.

Nagyon fájdalmasan érint bennünket ez az új rendelkezés, két okból. Az egyik: általában fájdalmas, hogy országunkban is ilyen nehézségek árán lehet bejutni. A másik: hogy a mi kirándulásunk tervébe is kellemetlen intermezzót jelent. Reméljük azonban, hogy ez csak átmeneti intézkedés és rövidesen jelentős változás áll be ezen a téren, úgy hogy tervezett őszi nagy-szabású kirándulásunkat, a tervezett időre, mégis megtudjuk tartani. Addig is kérjük mindazok türelmét, akik eddig már részvételüket bejelentették.

„NÉPÜNK” utazási osztálya.

A saarvidéki zsidóság már készen áll a menekülésre

A saarvidék problémája ma már az egész európai politikai élet központi kérdése lett. Noha pillanatnyilag a nemzetiszocialista propaganda ugyszólván csak a zsidókérdésre szorítkozik, a nagyhatalmak jól tudják, hogy mit jelent a Saarvidék visszacsatolása Németországhoz. A saarvidéki zsidóság, amely mintegy 5000 lelket számlál, halálos féltelben él, amit nemcsak az előkövetkező népszavazás eredménye tesz indokolható, hanem az egyre terjedő antiszemita agitáció is. A népszavazás időpontja ugyan még nincs eldöntve, sőt valószínűséggel bir, hogy eltozják a határidejét, de bekövetkezése mégis demokleszkardjaként lebeg a zsidó lakosság fölött. Sokan már felkészültek a menekülésre is, pénzre tették ingóságait, hogy ne érje őket váratlanul az esetleges nemzetiszocialista uralom. Németország egyébként is hatalmas összegeket áldoz a saarvidéki nemzetiszocialista propagandára, mert gazdaságilag sokat jelent számára ez a terület. — A horogkereszties terrorlegények gerádálkodásai már meghaladják a németországi méreteket. — Az exesszusok naponta megisméllődnek. A saarvidéki zsidóság élénk érdeklődéssel várja a Népszövetség végleges döntését a népszavazás megejtéséről.

— **Eljegyzési hír: Rapoport Izidor**, a Valea lui Mihal Ceire Mizrachit egyik vezető tagja eljegyezte Weisz Mancit (Oradea), Weisz Sámuel terménykereskedő leányát.

— **Az erdélyi zsidó árvagondozó idei nyaralattási akciója.** Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó cluji központja beadványt intézett az országgrész összes zsidó hitközségeihez, amelyben a szokásos évi gyermeknyaralattási akciók fontosságát méltatja. Kéri az erdélyi zsidó hitközségeket, hogy ebben az akcióban most is vegyék ki részüket és rendezzék meg f. év június 2-án az „Árvák szombatját”, oly formában, hogy a templomi bevételeket ezen a napon az árvagondozó nyaralattási céljaira engedjék át. Egyébként sz. Orih. Központi Iroda körrendelettel kérte a hatásköre alá tartozó hitközségeket az Árvák Szombatjának megrendezésére.

Olcsón vásárolhat!
Fürdődeszt, harisnyát, kezlyűt, férfiinget,
nyakkendőt és rövidárukat
Szenszki Miklósnál
ORADEA, Sas-Passage

„Intő szó az Ön lelkiismeretéhez”

Ilyen címen lesz közzé egy külföldi zsidó orgánum egy kis felhívást olvasóihoz, amelyben többek között a következőket mondja:

„**Ön a takarékoságát a zsidó újság lerendelésével kezdi.** Habár napi egy cigarettával kevesebb sem kell hozzá, hogy az előfizetést fedezze. De Önnek az egy cigarettát is fontosvbnak tűnik, mint az az orgánum, amely Önnek erkölcsi fegyvert ad az önvédelemhez és felemelkedést a létküzdelemben.”

„**Ön azt hiszi, hogy zsidó kötelességét teljesítette akkor is, ha a zsidó újságot az egyet helyiségben olvassa.** Az Ön egyetelét viszont azon a nézetten van, hogy igényt tart hat „liszteltpéldányra”, ámbár éppen a zsidó egyeteltek és közületeknek volna kötelessége és lehetősége, hogy az előfizetési díjat megfizesse. Öröndetes, hogy oly szépen és hízegben nyilatkozik lapunkról, de elismerésből, dícséretekből nem lehet lapot fenntartatni, nyomdát és papírszámlát fedezni. Így kezni fogunk az elismerést továbbra is kiérdemelni, Önt pedig kérjük, igyekezzen zsidó munkánkat saját előfizetésének beküldésével és új hibek szerzésével támogatni és elősegíteni.”

Egyesületi hírek

A cluji izr. hitközség nagytemploma már rég látta a hívek oly nagy seregét felvonulni, mint Sevuoth ünnepén. A hitközség ugyanis az évek óta betöltetlen rabbistalum hiányát egyre jobban érzi és néhai Eisler Mátyás főrabbi örökét méltó utóddal szándékozik betölteni. A hitközség pályázati meghívására dr. Weinberger Mózes rabbi tartott a Caia Reg. Ferdinand uti nagytemplomban bemutatkozó szónoklatot Sevuoth ünnepén, amely a hívek nagy táborában osztatlan érdeklődést keltett. Valóban dr. Weinberger Mózes kiváló szónoki készsége és nagy ludasa méltán keltett általános érdeklődést. A fiatal rabbi első bemutatkozó szónoklatával meghódította a hívek túlnyomó részét és a közeli rabbi-átaszlásnál — a jelek szerint — mellette fog megnyilatkozni a hitközség nagy többsége. Dr. Weinberger Mózes egyébként a salomareti izr. hitközség alrabbiának fia, aki nagyszerű külföldi vizsgálatot mellett kifünö bucaresti rabbiképesítéssel is rendelkezik.

A sibiui ortih. izr. hitközségben nemrég elhunyt Horovitz Armin főrabbi helyét illetőleg széleskörű kombináció indult meg. A hitközség vezetősége a főrabbiállás betöltésére olyan személyiséget keres, aki egy talmudikus tudományával, mint széleskörű világi műveltségével és szónoki képességével méltó utóddá legyen elhunyt elődjének. Amint értesültünk, nagy párt áll a dr. Klein Hermann berlini rabbi személye mögött, akit szerelmének sibiui főrabbinak meggyerni. Dr. Klein Hermann neve és működése nem ismeretlen az erdélyi ortih. zsidóság előtt. Évekig működött a brszovi ortih. hitközség rabbiszekében, onnan Kismartonba került, míg Berlinbe hívta meg az ottani ortih. hitközség. Dr. Klein, aki egyébként veje Wézel Albert Központi Irodai elnöknek is, elsőrangú talmud chochom, rabbi oklevélét a frankfurti jesivában szerezte meg, határozott nyeresége volna az erdélyi orthodoxoknak.

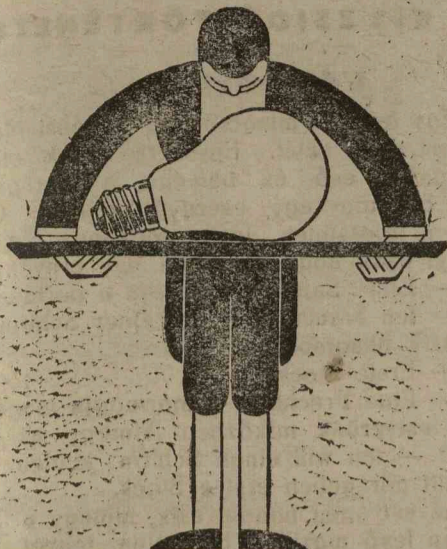
Az uzhorodi hitközségi vezetőség egy 20 oldalas brosurát adott ki, amelyben rámutat az előző hitközségi vezetőség könnyelmű gazdálkodására, mivel 1 200 000 ek (6 000 000 lejt) dobált ki pártcélokra. A brosurá nagy vihart váltott ki a városban.

A huszti ortih. hitközségben a választást felalvizsgáló rabbitanács befejezte munkálatait és megállapította, hogy a választás alapszabályszerűen folyt le és semmi kifogás nem tehető az új vezetőséggel szemben. Ezzel a huszti hitközségi harc befejeződött, mivel az ellenzék égnélkülisége folytán minden kifogás elesett a vezetőséggel szemben. Remélhető, hogy rövidesen teljesen helyreáll a béke a hitközségben.

A bratslavai Jesurum hitközség élére, mint ismeretes, kormánybiztosat neveztek ki. Hír szerint a kormánybiztos az elmúlt héten visszahívták és újra helyreállt a hitközségben a status quo. Mint most értesültünk, ez a hír kissé korainak bizonyult. A valóság az, hogy tárgyalások vannak folyamatban a hitközség autonómiájának visszaállítását illetőleg és remélhető, hogy a közeli napokban ez kielégítő formában meg is fog történni.

A kezmaroki Bikur Cholim egyet vezetőségének újráválasztása a következő eredménnyel végződött: Elnök: Bródy Andor és Meller M., jegyző: Perioth Max, választmány: Engel Áron, Stieglitz Jakab, Herz Rudolf, Grossmann Salomon, póttagok: Sichermann H., Wiaczer Ignátz.

A novezamki i orthodox ifjuság szijumot rendezett, amelyen egyidejűleg letkesen ünnepeleék R. Chaim Druxlert, aki már 10 éve vezeti a helyi orthodox ifjuság talmudikus nevelését. A jubilánsnak egy ezüstművű imatönyvet nyújtottak át. Chaim Druxlere kiváló beszédet mondott még Tiegemann főrabbi, Rabb Stern és Kahan.

TUNGCSRAM GYÖNGYFÉNYLÁMPA TETSZETŐS, ELŐKELŐ

Az Erdélyi és Bánáti orsz. izr. Irodához tartozó hitközségek evi nagygyűlése impozáns ünnepek között és nagy érdeklődés mellett folyt le vasárnap és hétfőn Targu Muresen. Vasárnap dr. Löwy Ferenc targumuresi főrabbi 40 éves papi jubileumát ünnepele, szintén igen nagy érdeklődés mellett. A zsufolásig megtelt templomban dr. Lenke Manó lugosi főrabbi tartott ünnepi beszédet, a jubiláns dr. Löwy főrabbi mondott gyönyörű főhást és a román és héber himnusz elénekése után a dízes zsidó kulturához vonult a közönség, ahol Bürger Albert hitközségi diszelnök ünnepi beszéde után a targumuresi összes hífelekezetek képviselői, a Kemény Zsigmond irodalmi társaság és számos jótékony egyesület üdvözölte a közönségben álló jubiláns főrabbit, aki szép beszédében köszöntötte meg az üdvözlőket. Az Orsz. Iroda nevében dr. Adorján Ármán elnök tartotta az üdvözlő beszédet. Este 200 leánytársas vacsora volt, melyet a hitközség aszonjai rendeztek sok izléssel nagyzerően. Hétfőn reggel kezdődött a kongresszus, melyet dr. Adorján Ármán országos elnök nyitott meg nagyszabású beszéddel, melyben ecetelte a zsidóság helyzetét, rámutatott az országos iroda sokoldalú tevékenységére. Erős szavakkal kelt ki azon antiszemita izgatások ellen, amelyek a békés természetű és a zsidó ággal egyértelműen élő lakosság között szeretnének elhárítani a gyűlöletet. Ostorozta a kitéréseket, kiemelte az Orsz. Iroda kulturális működését, különösen a rabbi és tanítóképzést, megfelelő tankönyveket, a hitoktatás fontosságát. Beszélte a palesztinai mozgalmakról, beszámolt a Németországból küldözött zsidók segélyezésének eredményes akciójáról és elismeréssel állapította meg, hogy a kormány államszolgálatával támogatja az Orsz. Izr. Irodához tartozó hitközségek helyzetét. — Az elnöki megnyitó után Lax Salvator tiltárterjesztette be részletes jelentését, majd hosszas tárgyalások folytak a nagygyűlés különböző tárgyaitól, melyekhez számos hozzászólás történt. — Jelentős eredménye volt a nagygyűlésnek az, hogy részint a dr. Eisler és dr. Vértess-tele alapítványokból, részben pedig egyéb jövedelmekből, díjak kiosztását határozták el a legjobb tankönyvek és legkiválóbb dolgozatok szerzőinek és segélyezni fogják a Romániában elhelyezkedni szándékozó, megfelelő képzésű új rabbiakat és tanítókat. — A kongresszus után a kiküldött delegátusok megtekintették a targumuresi hitközség kiváló tanügyi és kulturális intézményeit, melyek megteremtésében dr. Löwy főrabbin kívül Semmensteb Béla hitközségi elnöknek hervadhatatlan érdemei vannak.

A sevljusi hitközség előjárósága között véleménykülönbség keletkezett a daján kérdésben. Emiatt 17 előjárósági tag lemondott, hogy ezzel egy új választást tegyenek lehetővé, amely így rövid időn belül meg is lesz tartva.

— **A danzigi zsidóság válságos helyzete.** A danzigi zsidó hitközség elnöksége a napokban memorandumot nyújtott át a szenátus elnökének, amelyben egy, a „Danzinger Vorposten”-ban megjelent antiszemita költemény, valamint a „Stürmer” terjesztése ellen emel kifogást. A hitközség elnöksége kérte ezenkívül az elnököt, hogy utasítsa a danzigi hatóságokat a zsidó polgárság fokozottabb védelmére. A szenátus elnöke válaszában közölte a hitközséggel, hogy nem fedi álláspontját az, mintha a megjelölt vers izgatató tendenciáival bírna. A „Stürmer” terjesztésére vonatkozólag az elnök nem tér ki, de időközben a lap behozatalát betiltották. Végül pedig biztosítja még a hitközséget, hogy a zsidó polgárság védelméről a jövőben is éppen úgy fognak gondoskodni, mint a múltban. (?)

— **Zsidó település Kenyában.** London. A londoni sajtó jelentése szerint a kenyai zsidó hitközség vezetősége felvesztette a Londonba 1000 zsidó ottani leteleptetésére vonatkozólag. Kenya Keletafrikában fekszik és angol terület.

A halott Schön Bernát ellen konverziót kérnek...

Nem hisszük, hogy akadna az erdélyi zsidóság körébe olyan testvérünk, aki ne emlékeznék arra a szörnyűségre, amely néhány évvel ezelőtt történt a Valea-lui Mihai (Érmihályfalva) és Carei (Naagykaroly) között egy harmadosztályú vonat kocsijában. Ha mégse emlékezne valaki, akkor néhány szóval elmondjuk; egy nyolc gyermekes nagyon jámboréletű zsidóember utazott a vonaton. Szerényen meghúzta. Egy formaruhába öltözött ember, akinél feltűzött szurony fegyver volt, minden különösebb ok nélkül belekötött a szegény szerencsétlen Schön Bernátba és alig néhány perc múlva, úgy dőfte bele szuronyát a szerencsétlen mellébe; hogy menten szörnyethal. Valóságilag odaszegezte a kupé padlójához a nyolc gyermekes családapát. Felhördült az egész zsidóság. Rettenő büntetést. A hatóságok megtették a magukét, de feltámasztani a holtat nem lehet. Nagyarányú gyűjtés indult meg, hogy Schön Bernát árva ne haljanak éhen. Mindenki kivette részét a gyűjtésből és példás áldozatkészséggel össze is gyűjtött körülbelül 300000 — azaz háromszázezer lei. Ezt a pénzt, hosszas purparé után odaadták valea-lui mihai hitközségnek, kölcsön formájában, mert szüksége volt akkor a pénzre. A kamatokból pedig nevelték, istáptolták, ellátták a tragikus halált halt ember árvaát. Eddig rendben van a dolog.

De mit tesz az adósokat különösen kedvelő Gondviselés? Adta a konverziót. Azzal a céllal, hogy eladósodott magánemberek ne forduljanak fel, és a sok bankoknak fizetett uzsorakamatot valamiképpen a maguk javára kompenzálják. És ezt a konverziót most igénybe veszi a mihályfalvai hitközség a Schön Bernát árvaival szemben is.

Nincs a szótárban szó, amely elég kemény lenne ahhoz, hogy kellőképpen megbélyegezze ezt az eljárást. Mert megértjük, ha közületek is élnek e törvényadta joggal, bár azt sem értjük, hogy a satumarei szentegylet miért „földbirtokos” a temetője révén. Meg azt sem értjük, hogy az orsz. hitközség minden elbuzetes megállapodást félretéve, miért csinál a jogból — köteleltséget. De ezuttal ezekről nem beszélünk.

Ellenben fel kell emeljünk Erdély zsidósága nevében legerélyesebb tiltakozásunkat azirányban, hogy Schön Bernát árvaival szemben, miért él egy erkölcsi testület a konverzió jogával. Szerintünk, ha a törvény kötelezné is arra a hitközséget, hogy éljen a konverzióval, akkor sem szabadna árva pénzét így elkezelni. Ez a pénz szent pénz, egyrészt mert ezernyi zsidó adta össze, mint árva felsegélyezését célzó összeget, nem szabad hagyni, hogy ezek a szerencsétlen árva ily módon megrövidüljenek. Hol itt a zsidó moral? Hol itt a Szent tanok paragrafusainak betartása? Arculcsapása ez minden igazságnak, becstelenség, és tisztultabb felfogásnak.

Rosz álmom ez csupán. Nem tudjuk hinni, hogy ezt egy hitközség megtegye. Mi volna a legboldogabbak, ha kiderülne, hogy ez nem felel meg a tényeknek és Schön Bernát árva nem éheznek Mihályfalva uccáin. Hogy van élelmük, van ruhájuk és van lakásuk. Bűntudat ahoz a pénzhez, amelyet így akarnak megtagarítani a — józ javára.

Schön Bernát szörnyethalt szerencsétlen zsidó árva ellen nincs konverzió. Ha volna — akkor ne legyen. Mert ez...

... nem folytatjuk tovább. Csak ha csatlódnánk abban, hogy Schön Bernát ellen visszavonják a konverziót.

— **Az új leltorzási helyzet és a zsidóság. Riga** — A lett alkotmány felfüggesztése kapcsán a fasiszta és szocialista sajtó betiltásával egyidejűleg, a revizionista „Owadpost” napilapot is betiltotta a kormány. A Perez klubot és a „Bund” székházát bezárták. A fasiszta pártok vezetőinek leltorzatása után, őrizetbe vették az összes szocialista képviselőket is, köztük a „Bund” elnökét, Rabinovicsot is. A zsidó lakosság között nyugalom uralkodik, mert a kormány intézkedései csak közvetve érintik a zsidóságot és nem direkt ellene irányulnak.

Nagy érdeklődés mellett folyt le az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség aradi konferenciája

Arad. — Május 27-28-án 300 delegátus részvétele mellett zajlott le az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség 13-ik konferenciája. A konferencia rendkívül impozáns keretek között folyt le. Vermes Ernő elnöki megnyitója után, dr. Nobel Sándor a szövetség társelnöke üdvözölte a konferenciát. Majd Michail Landau volt országgyűlési képviselő és Bitó Lajos a KKL. bucuresti főirodájának vezetője járultak hozzá az üdvözlésekhez.

Dr. Nobel Sándor költői szavakkal emlékezik meg a zsidó halottairól. — Elsősorban — ugymond — az élő halottokra, a német zsidóságra kell gondolnunk. Megemlékeznek Herzl Tivadar halálának 30-ik évfordulójáról, dr. Chaim Arlsoroff és Leo Motzkin elhunytáról. Majd az erdélyi zsidóság halottjaival: Fischer Lipót és dr. Kohányi Rezső-vel szemben rója le kegyeletét. — Ezután dr. N. M. Gelber a clonizmus világpolitikai helyzetét ismerteti. A nagyhatású expozé után a konferencia tisztikarának megválasztására került a sor, amely a következő képen alakult meg: Elnök: Dr. Nobel Sándor. Társelnökök: Nuszbau n Sámuel, dr. Szegő Ernő, dr. Róth Dezsőné, dr. Dohány Sándor. Elnöki tanács tagjai: Fohn Sándor, Grünberger József, Jámbor Ferencz, Ábrahám József, dr. Halmos Brunó, dr. Halász László, dr. Engelberg Dezső. Főtákar: Weinberger Nándor. Állandó választmány elnöke: dr. Markovits Ignác, előadója: Reiter Ernő, igazolóbizottság előadója: Riesel Jakab, jegyző Klepner Ferdinand.

A konferencia plenáris ülései ugyancsak az általános érdeklődés jegyében zajlottak le. Az erdélyi Mizrahi szervezett 57 delegátussal képviseltette magát és ugyancsak dominálta a konferenciát. A konferencia delegátusainak egyöntetű véleménye volt, hogy a Mizrahi vallásos követeléseinek érvényét kell szerezni, mert ez a mentalitás áll legközelebb az erdélyi zsidóság többségének érzésvilágához. A Mizrachinak a palesztinai és galutbelli követeléseinek szószólói Hirsch Jakob (B. Mare), Rottenberg József (Sighet) Ráth Efraim és Juszt József (Oraoea) voltak. Erélyesen követelték, hogy a chalucetelepeken chacharázó ifjúság, a vallásos zsidó élet követelményeinek megfelelően rendezkedjék be és viselkedésével ne sértse a zsidóság vallási törvényeit.

Az erdélyi zsidóság tulnyomó része hagyományhű alapon él és ennek respektálását elvárja saját ifjúságától is. A Mizrahi igényeit klall részről szép okfejtéssel támogatta dr. Szegő Ernő a devai helyiscsoport elnöke is.

A konferencia bővelkedett izgalmas elvi vitákban és az elnök dr. Nobel Sándor és Nuszbau n Sámuel tapintatos irányításának volt köszönhető, hogy a konferencián hevesebb kirobbanások nem történtek. A konferencia kiemelkedőbb határozataira legközelebbi számunkban még visszatérünk.

RÖVID HIREK

KOPENHÁGA. A dán kormány komolyan foglalkozik a Németországból menekült zsidók problémájának megoldásával. Egy bizottságot neveztek ki, amelynek feladata az igazságügyi, külgazdasági és belügyminisztérium egy-egy képviselője.

OSIJEK. Egy új Bne-Brith páholyt létesítettek Osijeckben, amely a hatodik ilyen páholy Jugoszláviában.

BUCURESTI. A napokban megalakult Bucurestiben az első „Palesztinai Kereskedelmi Ügynökség” M. Kofler mérnök vezetésével.

POSEN. A poseni törvényszék 2 évi fogságra ítélte egy diákol, hármát pedig 18 hónapra, mert bombát dobalt egy zsidó kereskedő üzletébe.

BÉCS. Az új bécsi városi tanácsba kineveztek két zsidó tagot is, mint a bécsi zsidóság képviselőit, névszerint dr. Jakob Ehrlich és Leopold Langert. — A bécsi hitközség legújabb jelentése szerint: Az 1933/34. tanévben a hitközségi Bibliai iskolák száma 27 volt (1932—33. iskolaévben 21) tanítók 49 (25) Heti tanórák 237 (143). Tanulóik száma 2017 (1388) volt. A tanítók első feleiben az ifjúsági ismételt vizsgák résztvevői fiúk és lányok, összesen 75 948 (50 411). A kulturális kiadások kilétek ez évben S. 60 988, az elmúlt évi S. 541 337 szemben. — Frensz Werfel az angol lord Me chett megbízásából revü formájában megírta a zsidó Faustot. A mű elején bibliai történeteket dolgoz fel a cselekmény a történelmi múltot át végigvezet napjainkig. A palesztinai és az amerikai bemutatókon Reichardt személyesen fogja rendezni a revüt.

VARSÓ. A ötökösdi ünnepek alatt a Varsó környéki földművelők letartóztatták a „nacional-radikális párt” nevű alant ismeretes antiszemita pártnak mintegy 300 tagját. Egyrészt azonban azonnal szabadlábra helyezték, viszont 140 ellen eljárás indult antiszemita propaganda és kormányellenes manifestumok kibocsátása miatt. — Wladimirz lengyel városban, a zsidó negyedben negyven tíz pusztított. A tűz veszélyes következtében több, mint 200 ház égett le és mintegy 2000 zsidó lélek maradt fedél nélkül.

BRESZLIA. A breszlui bíróság Karl Kurzbach zsidó baromfi-kereskedőt 3 hav fogságra ítélte, mivel olyan szárnyasokat találtak nála, amelyeket rituális előírások szerint vágáltak le.

RIGA. Dubin zsidó képviselő intervenciójára Oulbis mezőgazdasági miniszter 6000 latot vettett be a költségvetésbe a zsidó mezőgazdasági iskolák támogatásának céljaira. — A lett kormány M. Lifschütz Tel-Aviv tiszteletbeli konzuljává nevezte ki.

PÁRIS. A napokban ünnepelte a párisi ortodox zsidóság Rabbi dr. Weisskopf 98 éves születési és 75 éves papi jubileumát. A jubiláns Páris egyik leggazdagabb hitközségének a lelkipásztora. A Rothschild-háznak is bizalmasa volt, ahol követték vallásos irányítását.

BERLIN. A dessau rendőrség rendeletet adott ki, melynek értelmében a zsidó kereskedők cégtábláikra csak zsidó neveket írhatnak ki. — Mannheimben egy Messe alkalmával a zsidó kiállítók nem helyezkedhettek el azokon a helyeken, ahol az árja kereskedők. Számukra a Messe végében külön helyet jelöltek ki. — A friedbergi rendőrség Wilhelm Kahn zsidó kereskedőt letartóztatta és internálótáborba szállította Kahn ellen az volt a vád, hogy a szolgáltatásban álló német leányval viszonyt folytat. — Egy hildesheimi zsidó kereskedőtől négy SA legény 80 zsák gabonát lopott. A rendőrség a tetteseket őrizetbe vette, de aztán szabadonbocsátotta. Éjjel az SA fiúk behatoltak a kereskedő lakásába és pisztolycsövekkel figyelmeztették, hogy mi történik, ha feljelentést tesz ellenük. — A világhíres Zeiss optikus cég Jenában az utóbbi időben számos támadásban részesült a horogkeresztesek részéről, noha annak vezetése árják kezében van. A vád az volt ellene, hogy filozemita politikát folytat. Erre viszont az szolgált alapul, hogy a cég 1 tucat ceruzát rendelt egy zsidó cégnél. A Zeiss művek igazgatósága a támadásokra kijelentette, hogy ő nem bojkollja a zsidókat, mert fogyasztói között számos zsidó is van. — A német Reichswehrben szakadatlanul folyik tovább a nemárják eltávolítása. Újabb ismét 50 nem árja tisztet és altisztet bocsátottak el a szolgálatból.

BELGRÁD. A közoktatásügyi miniszter azt a rendeletet, amelynek értelmében a zsidó tanulók vasárnap kötelesek lettek volna az iskolákat látogatni, dr. Alkaly országos törvényi intervenciójára visszavonta, mivel a jugoszláviai ortodox zsidó tanulóifjúság érdekeire ez sérelmes lett volna.

LONDON. Canterbury angol érsek a „Times” hasábjain foglal állást a „Stürmer” által kibocsátott rituális vérvád szám ellen. A Canterbury érsek élesen ellélt a vérvád meséit, amelynek hamis voltát már annyiszor bebizonyították. Érdekes, hogy a „Stürmer”-nek ebből a számából sokat csempésztek ki külföldre is. Az angol alsóházban interpelláció is történt, hogy a be-csempészett példányokat a kormány kobozza el. — Hivatalos jelentések szerint 178 német emigráns egyetemi professzor kapott katedrát az angol egyetemeken.

MUNKÁCS. Spira munkácsi főrabbit a bíróság 300 koróra büntetésre ítélte, mert az elmúlt évben, amidőn a pénzügyi hatóságok adótarozás fejében letartották héber könyvtárát, azokat rablóknak nevezte.

Miért hallgatnak a román nacionalista lapok, a hitleristák támadásaira

A németországi hitlerista újságokban egyidő óta erős támadó cikkek jelennek meg Románia ellen. Érdekes azonban, hogy egyetlen román nacionalista lap sem válaszolt reá. Egyetlen a Bucurestben megjelenő, francia nyelvű „L'Independance Roumaine” című lapban jelent meg a következő cikk, válaszképpen:

„A „Frankfurter Zeitung”-ban, a Harmadik Birodalem vezetőinek hivatalos lapjában, megjelent egy négy oldalas melléklet, azon németek részére, akik a Birodalom határain kívül élnek, és akiknek számát körülbelül 35 millióra becsülik. Az erdélyi szácsok elég jó helyet foglalnak el ezen mellékletben, mint a nemzetiszocialista eszme propagálói. Nem is foglalkoznánk ezen dologgal, ha ezen cikk nem tartalmazna súlyos és bántalmazó kifejezéseket a kormány és az ország ellen. Azon személy, aki nem meri aláírni nevét egy ilyen cikk alá, csak az erdélyi szácsok közül kerüthetett ki. Ir a liberális párt ellen, amelynek politikája — szerinte — a tartományok elleni és ir a nemzeti parasztpárt „paraszdemagogia” politikája ellen, akik veszélyeztetik a német kisebbségek létét. Azonban annyit beismer ezen cikk írója, hogy sehol a világon nem élnek oly jólétben a német kisebbségek, mint itt Romániában. Hogy ezen cikkben Fabritius kapitány van megjelölve, mint a szácsok vezetője, nem lep meg bennünket, Azonban azt már nem meri bevallani a cikk szerzője, hogy a szácsok többsége már megtagadta Fabritiust. Akárki legyen is a szerzője egy ilyen tendenciózusan rosszhiszeműleg írt cikknek, csak rossz szolgálatot tesz sorstestvéreinek érdekében, akiknek a sorsát annyira a szívével viseli”

A román „nacionalista” lapok, míg mások minden kisebbségi megmozdulásban „nemzeti” veszedelmet kiáltanak most jobbnak láják még mindég a hallgatást. Egyetlen szóval sem tiltakoznak a hitlerista lapok román ellenes támadásaira. Miért...? Talán azért, hogy Hitler és Goebbels kegyeit megnyerjék...?

— **Mi hír Careiban?** A helybeli Mizrachi vezetőségének sikerült kivinnie a Központról, hogy Careiban létesítsen egy chaluca-telepet. A Weinberger Testvérek cég tulajdonát képező papírgyár vállalkozott arra, hogy üzemében 35 munkásleányt elhelyez. A chász zsidó párt néhány rosszindulatú tagja azonban közbelépett és mindent megmozgatott, hogy a chalucák foglalkoztatását megakadályozza. A város vezetőségének közbelépésére a papírgyár ma már nem hajlandó alkalmazni a zsidó munkásleányokat, csak abban az esetben, ha erre a város felhatalmazást ad. A primária azt a felvilágosítást adta intézkedését illetően, hogy Careiban is van elég munkanélküli és ezért nem szabad idegen munkásokat alkalmazni. Az igazság azonban az, hogy a papírgyárban munkashiány van, mert az üzem nem tud bármilyen munkaerőt használni. Más oldalról pedig nincsen olyan olyan törvény Romániában, amely megtiltana, hogy állampolgársággal rendelkező munkások ott dolgozzanak, ahol éppen munkát kapnak az országban. A magukat chaszidoknak nevező kis csoport egyébként minden irányban érezte „munkájának” hatását. Így Éliás Drummer, aki már hosszabb idő óta tart nyelvkurzusokat a városban, szintén belekerült „érdeklődésük” középpontjába. Drummer a nyári szezonra héber ovodát akart létesíteni. Mire megindult az intrika és máris kizárással fenyegették meg azokat, akik megengedik gyermekeiknek, hogy a héber ovodát látogassák. A carei chaszid csoport felejtőjei tehát mindig részen vannak, ha arról van szó, hogy bármilyen zsidó ügynek ártsanak. (Dr.)

— **Csehszlovákiai előfizetőink figyelmét** felhívjuk arra, hogy Rubinstein Samu urunk előfizetői inkasszó és aquizíciós turán van. Felkérjük nb. olvasóinkat, hogy munkájában őt támogatni sziveskedjenek. Azon t. előfizetőink, akiket személyesen nem áll módjában felkeresni, méltóztatassanak a rendelkezésükre bocsáj ott belizetési lapon hátralékaikat átutalni. Palesztinai társaskirándulásunkra vonatkozó mindennemű felvilágosítást és erre való előjegyzést megbízottunk készségesen megad és elintézi.

Pályázati hirdetés

Alulírott oradeai izr. Szentegylet a kórházban megüresedett sebész-főorvosi állásra ezennel pályázatot hirdet.

Pályázhatnak sebészi képesítéssel bíró román állampolgár orvosok.

Pályázati feltételek személyesen vagy írásban megtudhatók a kórház igazgatójától, ahová a pályázatok is benyújthatók, f. évi június hó 15-ig. Oradea, 1934 május hó 5.

Szentegylet vezetőség.

Chiriaci „Tipografiei Românești” Oradea, Aleea Romei No. 2. — Telefon 87.

ZSIDÓ HUMOR ÉS KISZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Félreértve...

Egy lengyel hitsorsosunk a bécsi Maria-hilferstrassen sétál. Egyszerre csak elkezd szakadni az eső és bemegy a Gerngross-áruházba, hogy egy esernyőt vegyen. Odamegy a földszinten lévő portáshoz és azt mondja neki, hogy mutasson egy ernyőt.

— Erste Stock, — mondja a portás.

— Ich brauch aber nur einer Schirm, — tiltakozik hitsorsosunk.

— Erste Stock.

— Eine Frechheit — mormogja magában zsidó testvérünk miközben kimegy az áruházból — ich will einan Schirm kaufen und der will mir geben erst e Stock.

Az eső még mindig esik, átmegy a tulsó oldalon levő moziba. Megváltja jegyét, egy jegyszedő elépi és azt mondja:

— Gradaus.

— So ein Pech, — mormogja magában a mi barátunk — ich hab mir e Biletli gekauft und est is grad aus.

Dühében elhatározza, hogy egy percig sem marad ebben a városban és kimegy a pályaudvarra, hogy elutazzon. Megkérdi a portást, hogy mikor megy a legközelebbi vonat Krakóba.

— Neunzehnfunddreissig, — feleli a portás.

— So was, — nyögi hitsorsosunk — jetzt muss ich ein Jahr warten.

Osztokodás

Achmed és két arab társa épen a piacról jönnek, ahol együttesen két kecskét és egy barányt vásároltak. Már közel járnak a faujokhoz, amikor megkezdik az osztokodást. Nehezen tudnak megállapodni, míg végül is Achmed egy nagyszerű ötlettel megoldta az osztokodás nehézségeit.

— Ti ketten, mondja megfontoltan Achmed — veszitek az egyik kecskét, én meg a barányt vesszük a másik kecskét és már rendben is leszünk.

A jogos kérés

Abdul késő éjszaka indult az erdőbe, de közben elvesztette a fejszéjét, amit a koromsötétség miatt nem tudott újra megtalálni. Felfohaszkodott tehát Allah hoz imigyen: Oh Allah engedd, hogy újra megtaláljam a fejszémet és akkor ezer piasztért adok jótevékeny célokra! Az őszinte fohász után Abdul ismét keresni kezdte a fejszéjét, amit most már egész rövid idő alatt megtalált. — Oh Allah, fordult ekkor újra Abdul istenéhez, ha te olyan hatalmas vagy és megengeded, hogy megtaláljam a fejszémet, engedd meg akkor azt is, hogy az ezer piasztért is megtaláljam.

Rabbi Pinchas, a korici mondásaiából:

— Én korán kelek és imádkozom napkeltével, még mielőtt a világ megtelne mindenféle hiábavalóságokkal.

A chászid és tudós közül a chászid a több, tudós és a jó ember közül a jó a több.

Tizenhárom évig szoktam a nyelvemet, hogy ne mondjon hazugságot és újból 13 évig szoktam, hogy igazat mondjon.

Nem félek annyira a Gyeheha ítéletétől, mint attól, hátha a Gan-Édenben egy balga mellé ütetnek.

Ha a tulvilágon egyenesen a Gan-Édenbe vezetnek, akkor jó. De ha a Gan-Édenbe a Gyehehán keresztül vezetnek, akkor rosszul járnak, mert esküszöm, nem mozdulok ki mindaddig, amíg Izráel egyetlen fia oltmarad.

A palesztinai humorból

A bevándorló német zsidók iránti elfogultságot gunyolja ki a következő anekdotta:

Kérdő: Azt mondják a német bevándorlókról, hogy nem Cion iránti szeretetből, hanem Hitler intézkedései folytán jöttek Palesztinába. Holott én magam látam, ma egy német zsidót, aki leborult a földre és csókolt a Szentföld porát.

Felelő: Na, ez mit sem bizonyít. Biztosan elcsuszított egy narancs, vagy banán-héjon.